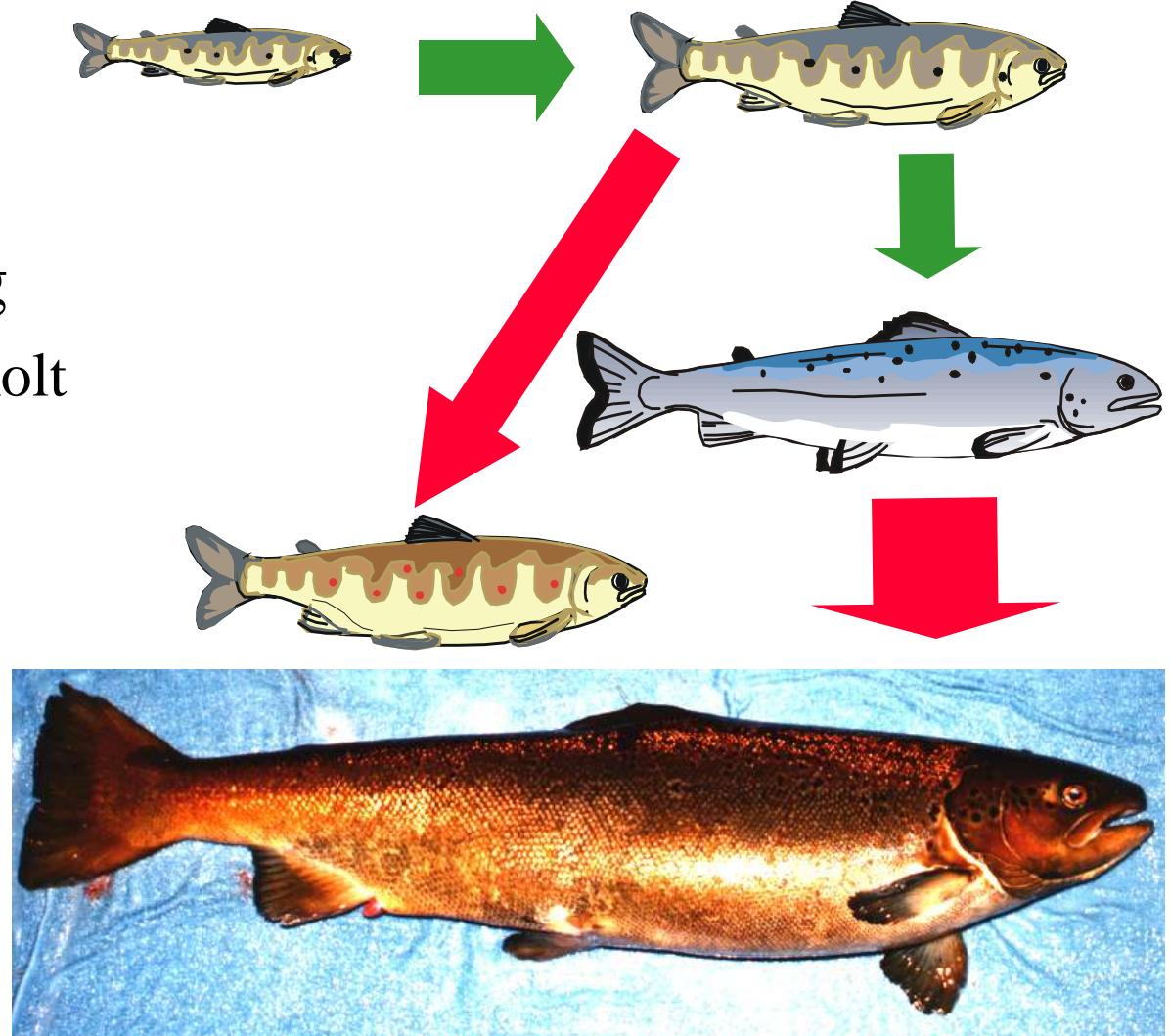

Hvordan lysstyring påvirker vekst og kjønnsmodning hos laks

Tom Hansen

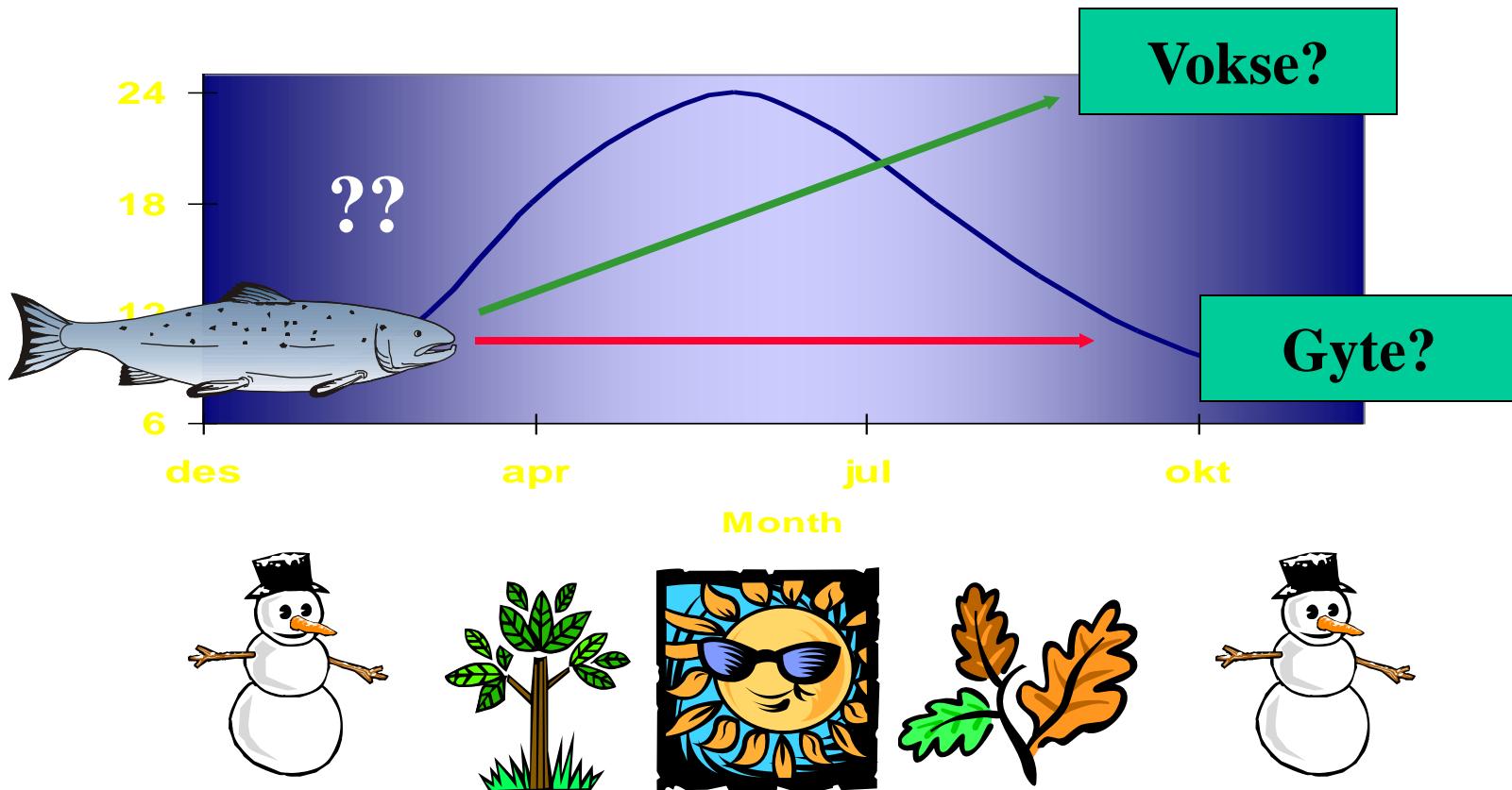
Lyset styrer utviklingen hos laks

- Vekst
- Smoltifisering
- Kjønnsmodning
 - parr, postsmolt
 - tert, 2SW
- Gytetid

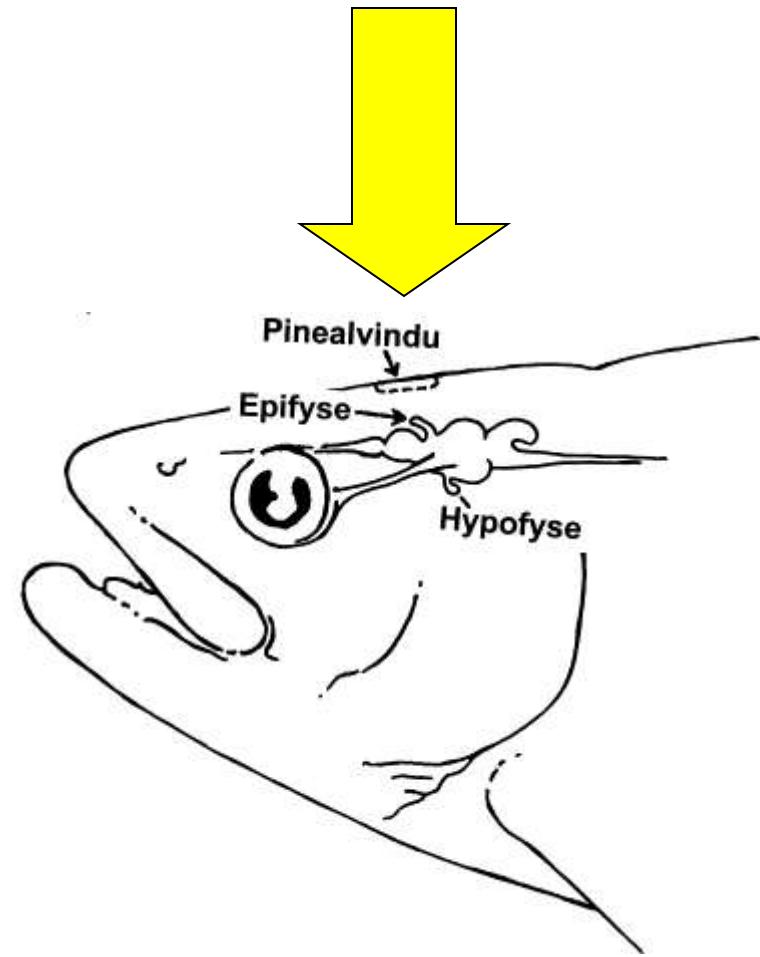
Lyset gir kalenderinformasjon

- Daglengden er den viktigste 'tidgiveren' for laks

Hvordan oppfatter fisket lyset?

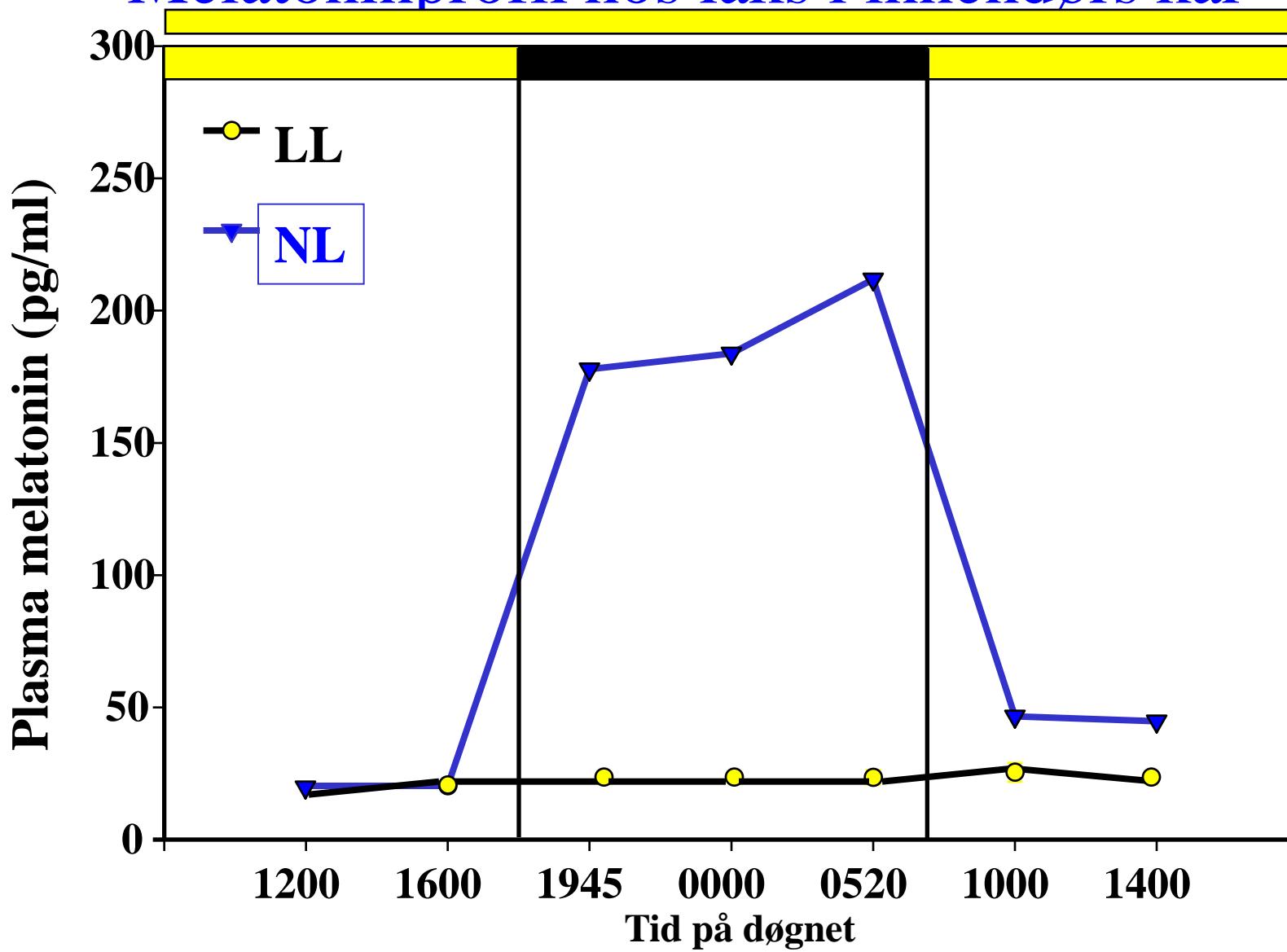
- Lyset virker både på øye og pinealorganet
- Pinealorganet produserer 'mørkehormonet' melatonin
- En tror at melatonin formidler informasjon om dag-lengde og sesong til fisken

Tegn. S. Mortensen

© Havforskningsinstituttet 2003

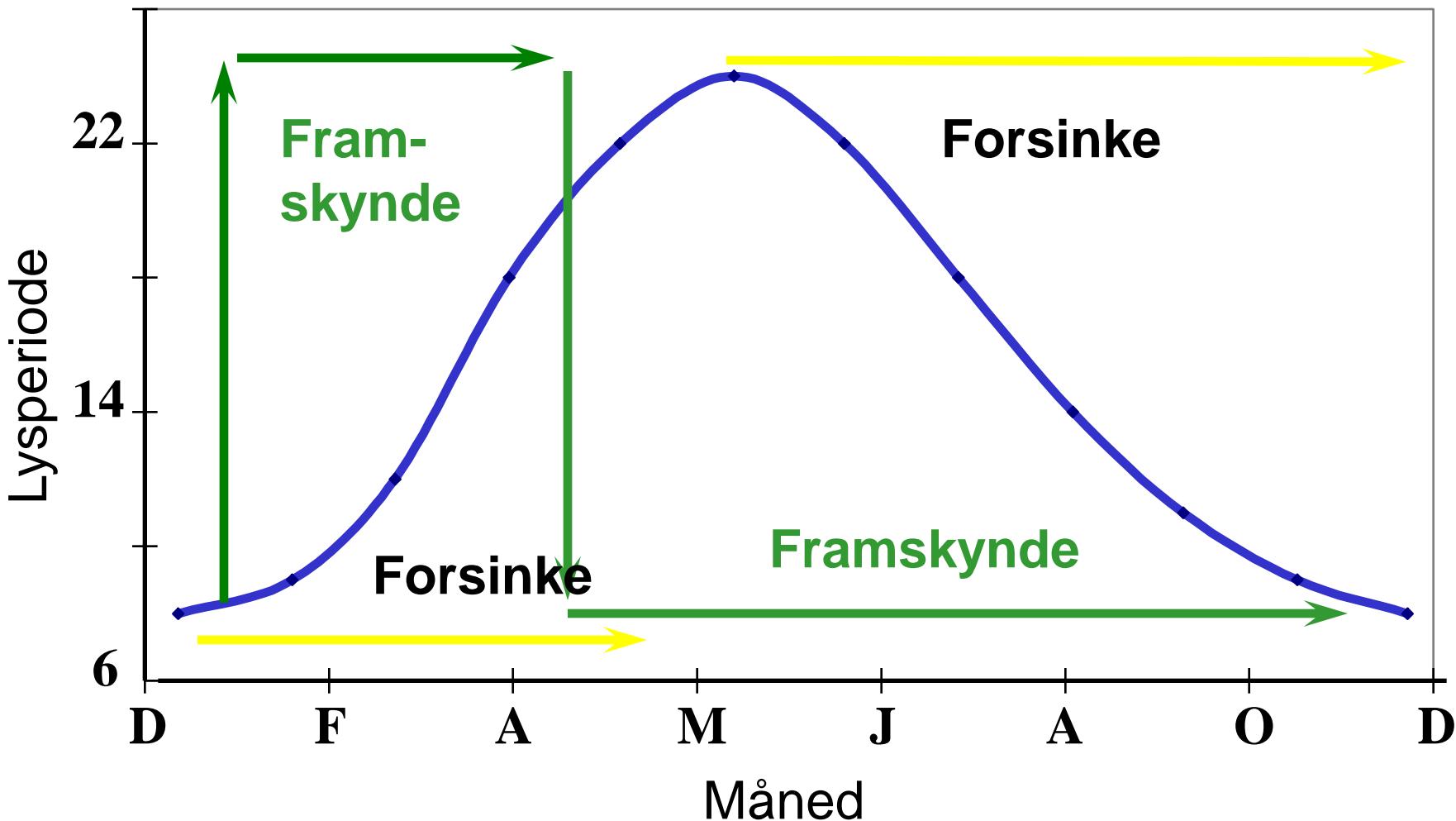
Melatoninprofil hos laks i innendørs kar

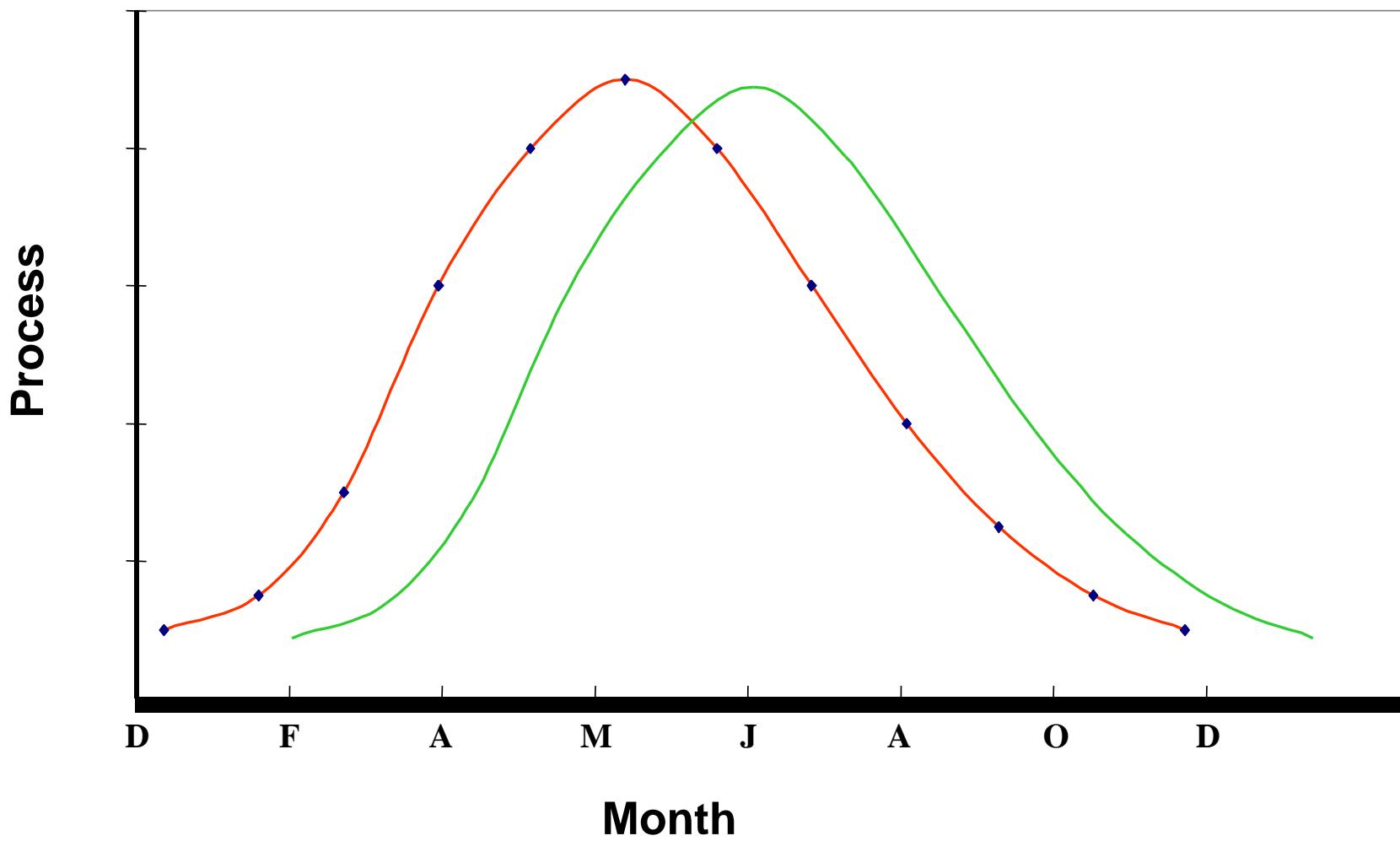
Rytmer

- Hos dyr finner vi rytmer av ulik variget
 - Døgnrytmer
 - Månedsrytmer (f.eks menstruasjon)
 - Årsrytmer
- A-mennesker har en rytme nær 24 timer, mens B-mennesker har en rytme nær 25 timer

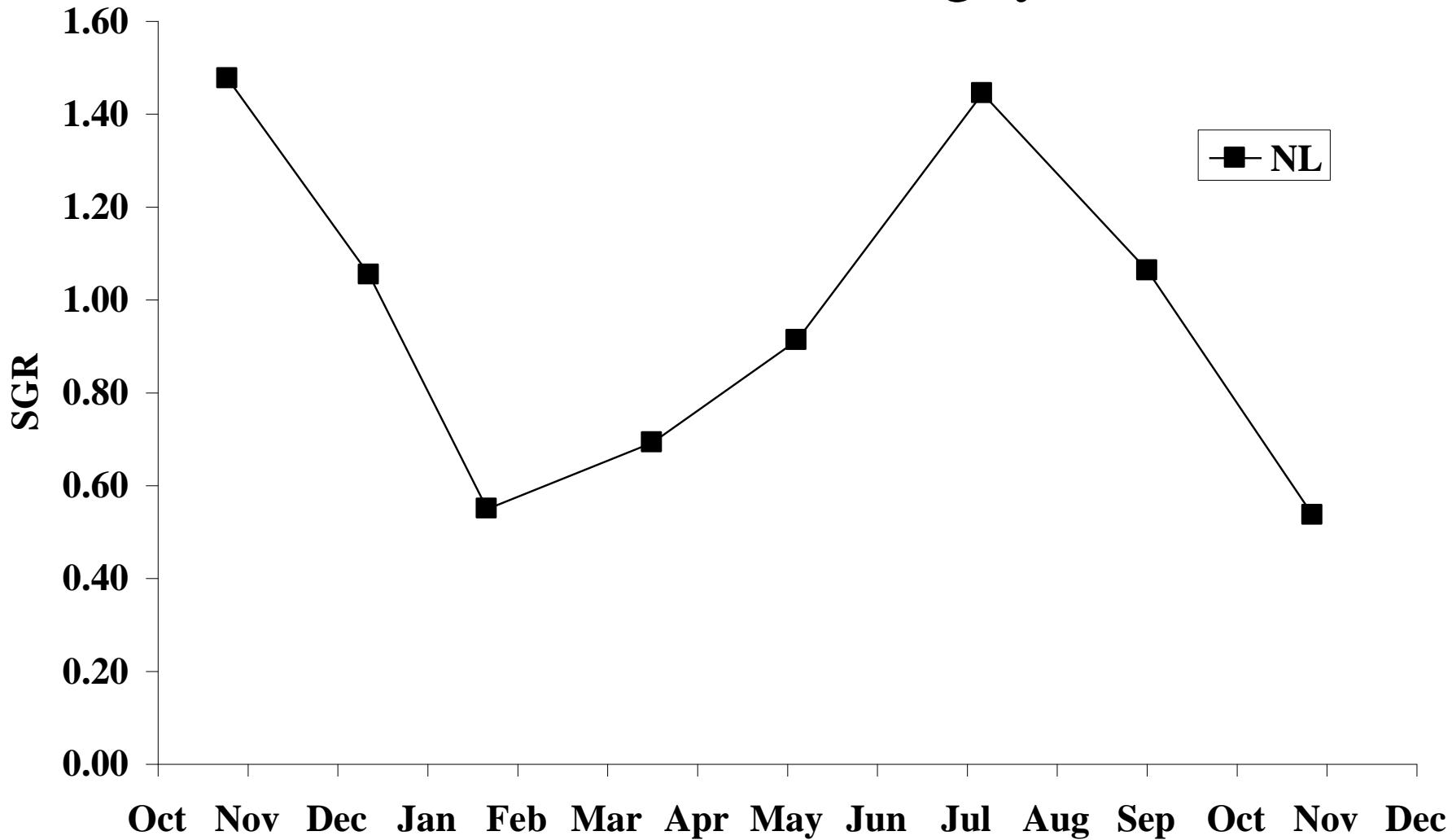
Lysperiode og indre rytmer: styrer tidspunkt for reproduksjon, smoltifisering, og vekst

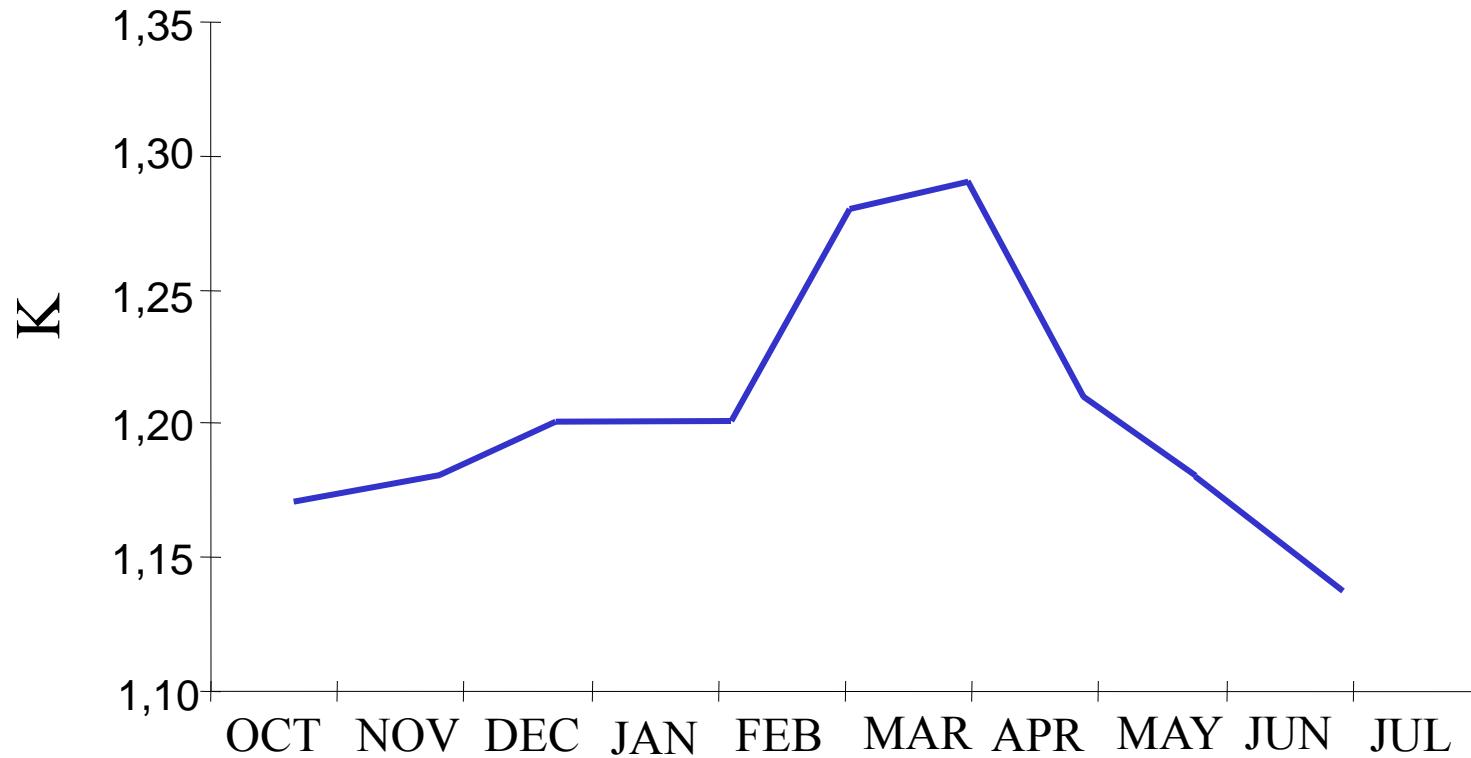
Daglengden framskynder eller forsinker prosesser

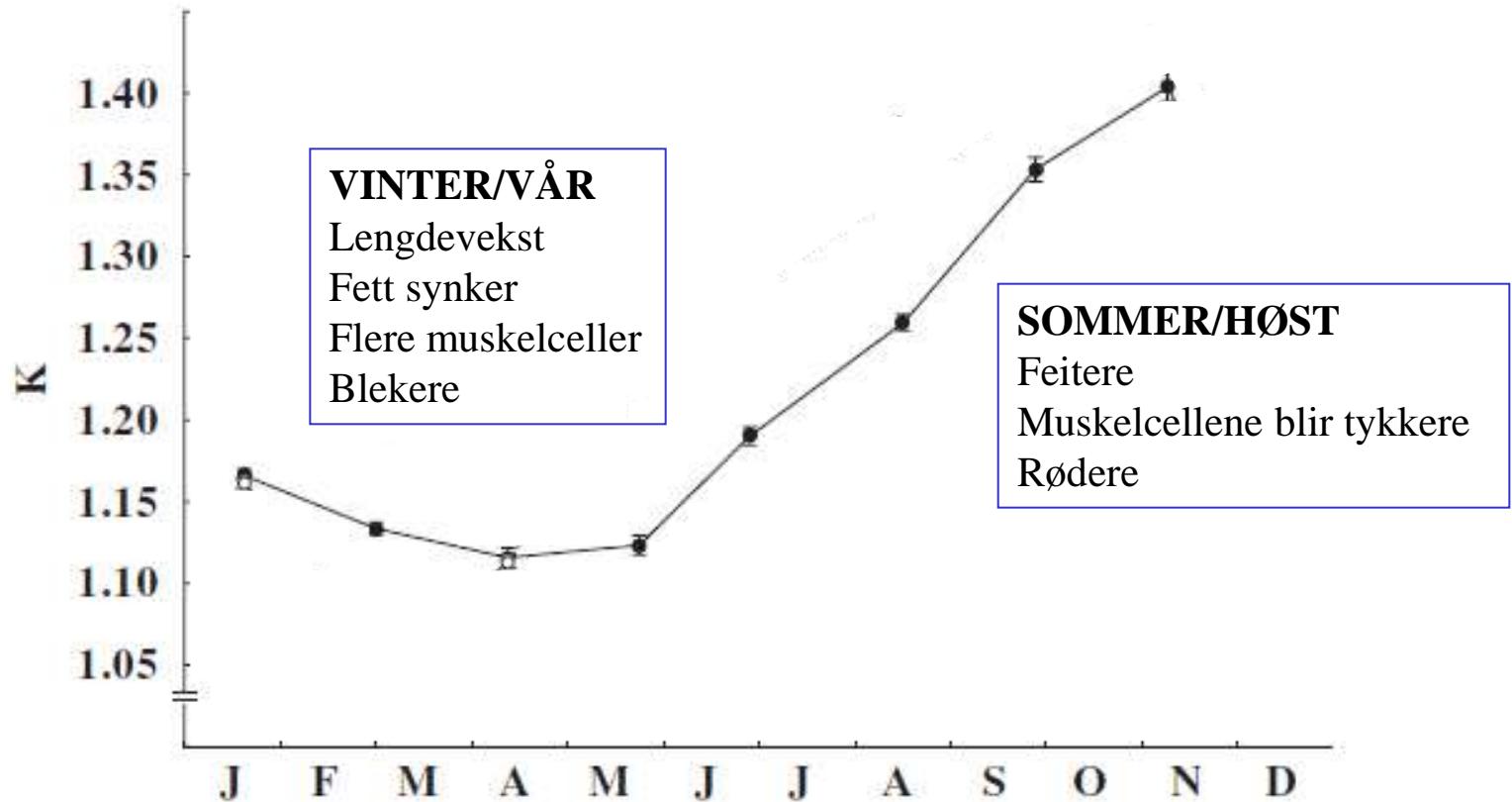
Vekstrate ved naturlig lys

Utvikling i kondisjonsfaktor på settefisk

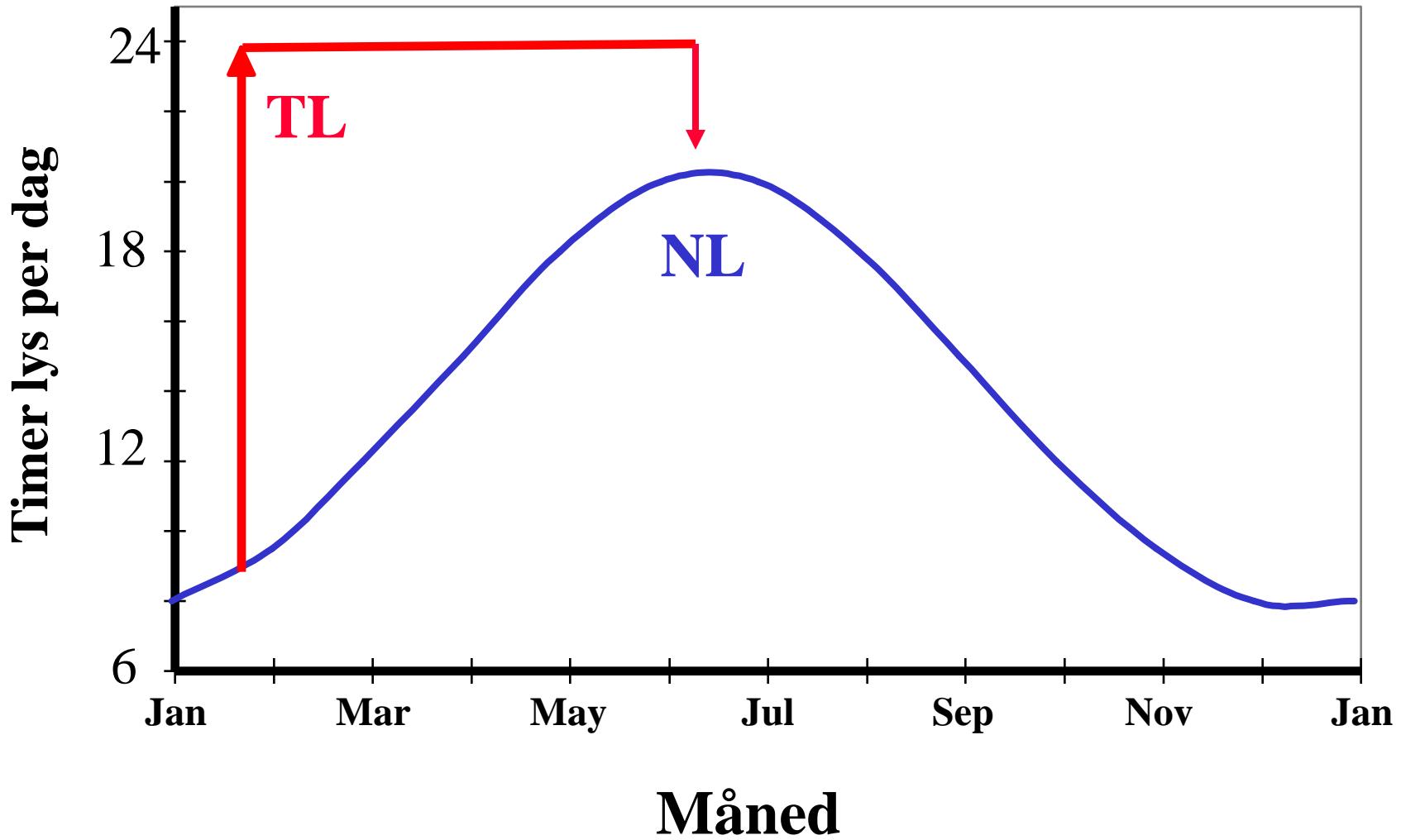

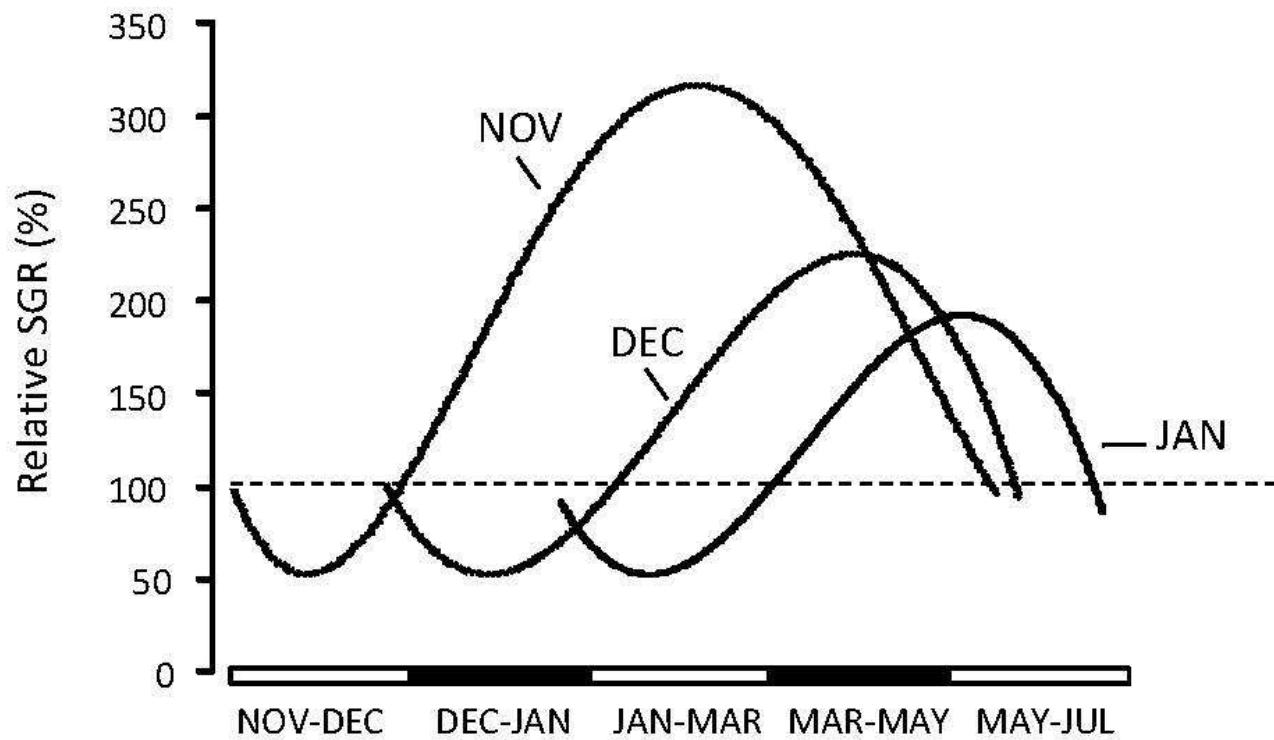
Naturlig lys

Laks som vokser fra 1 til 5 kg

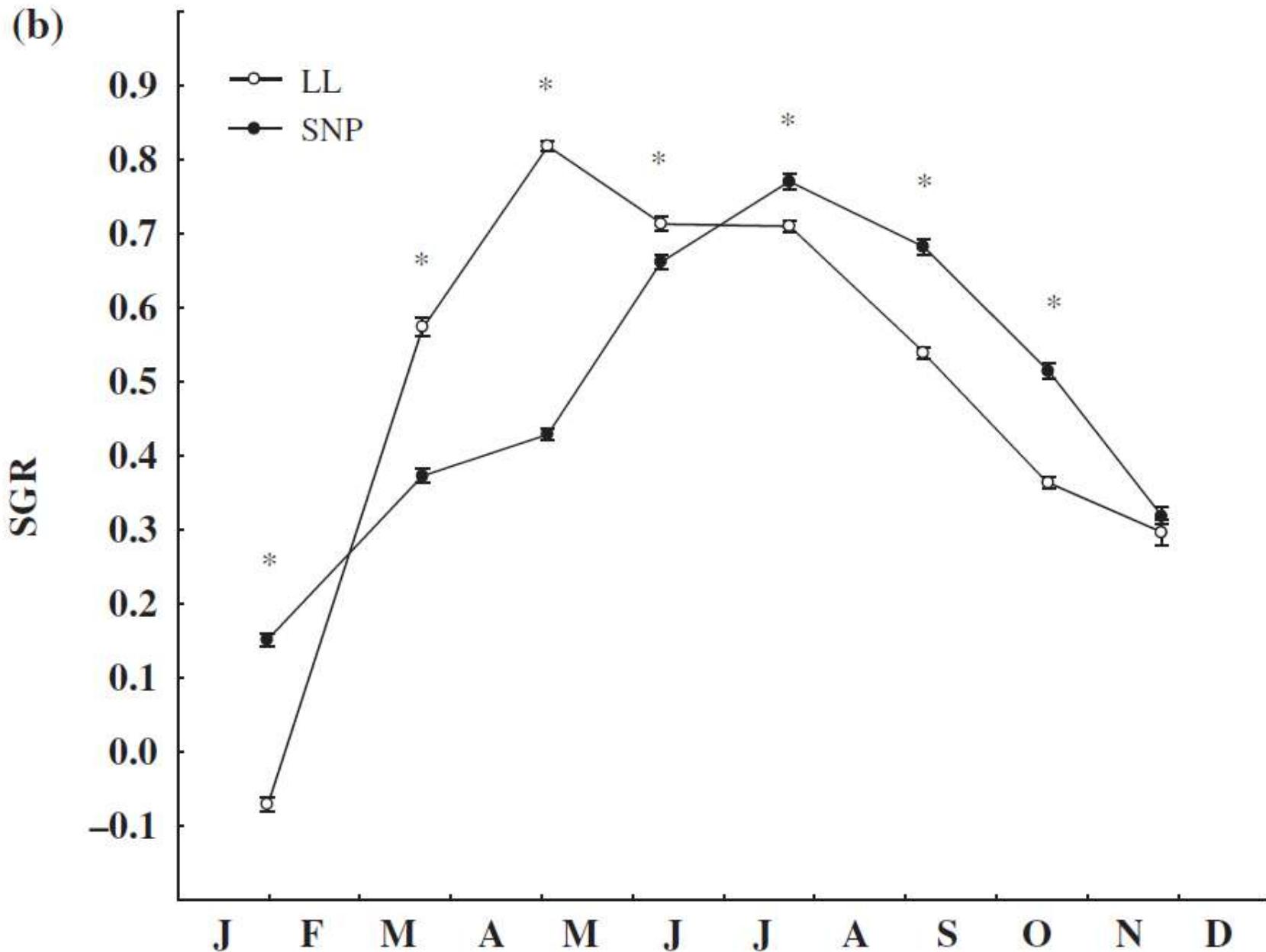
Typisk lysregime brukt i sjøvann

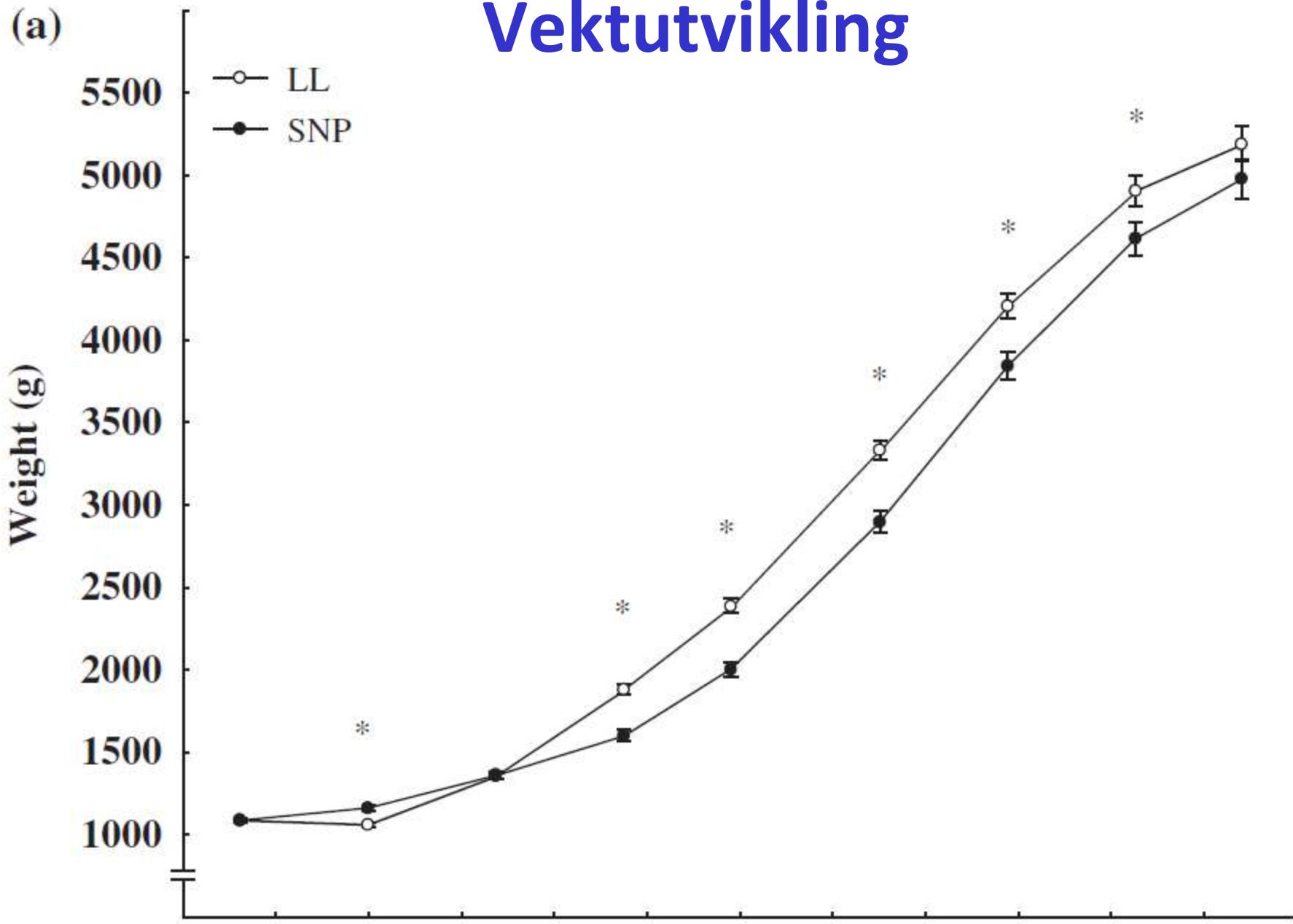

Vekstrate

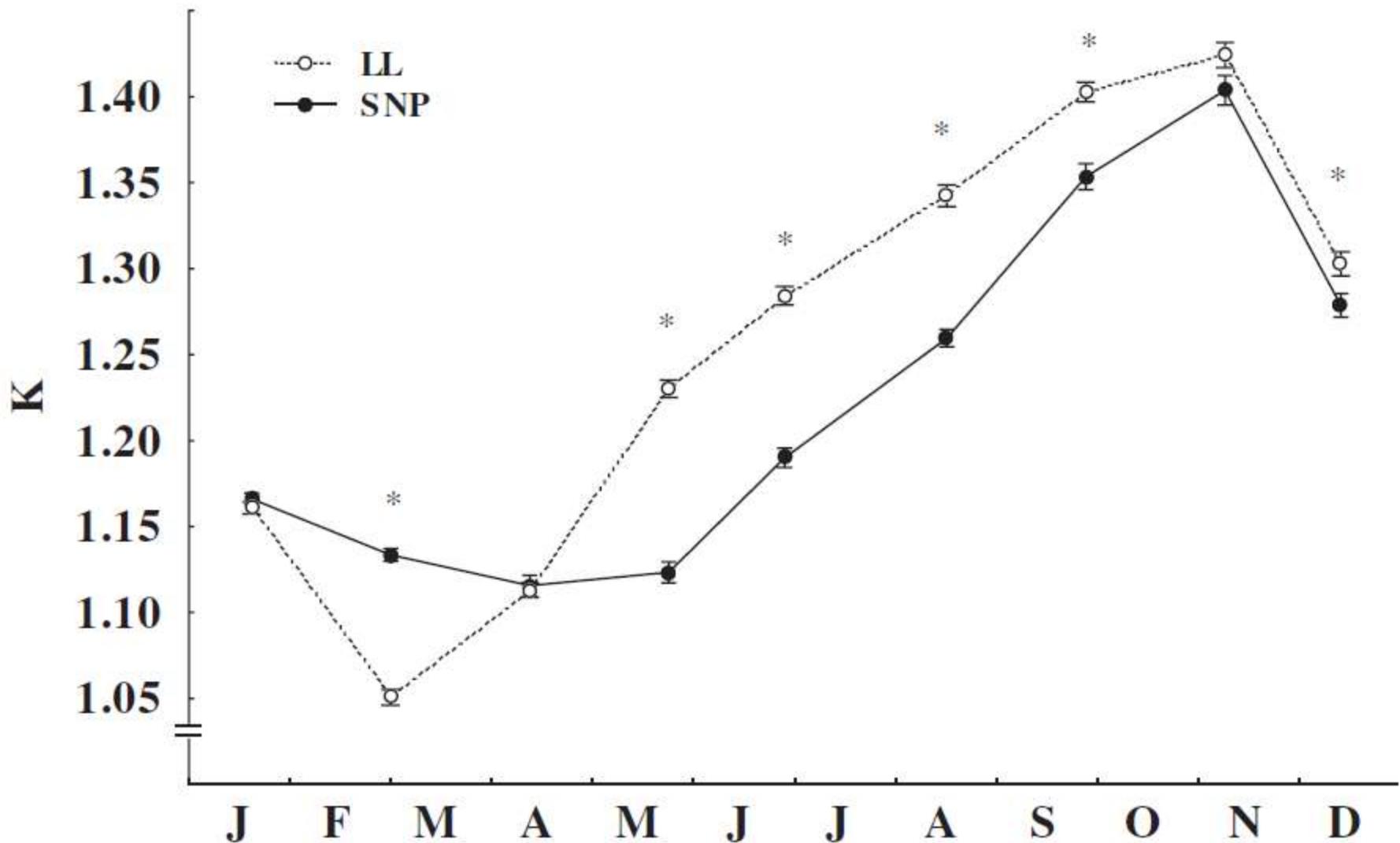
(b)

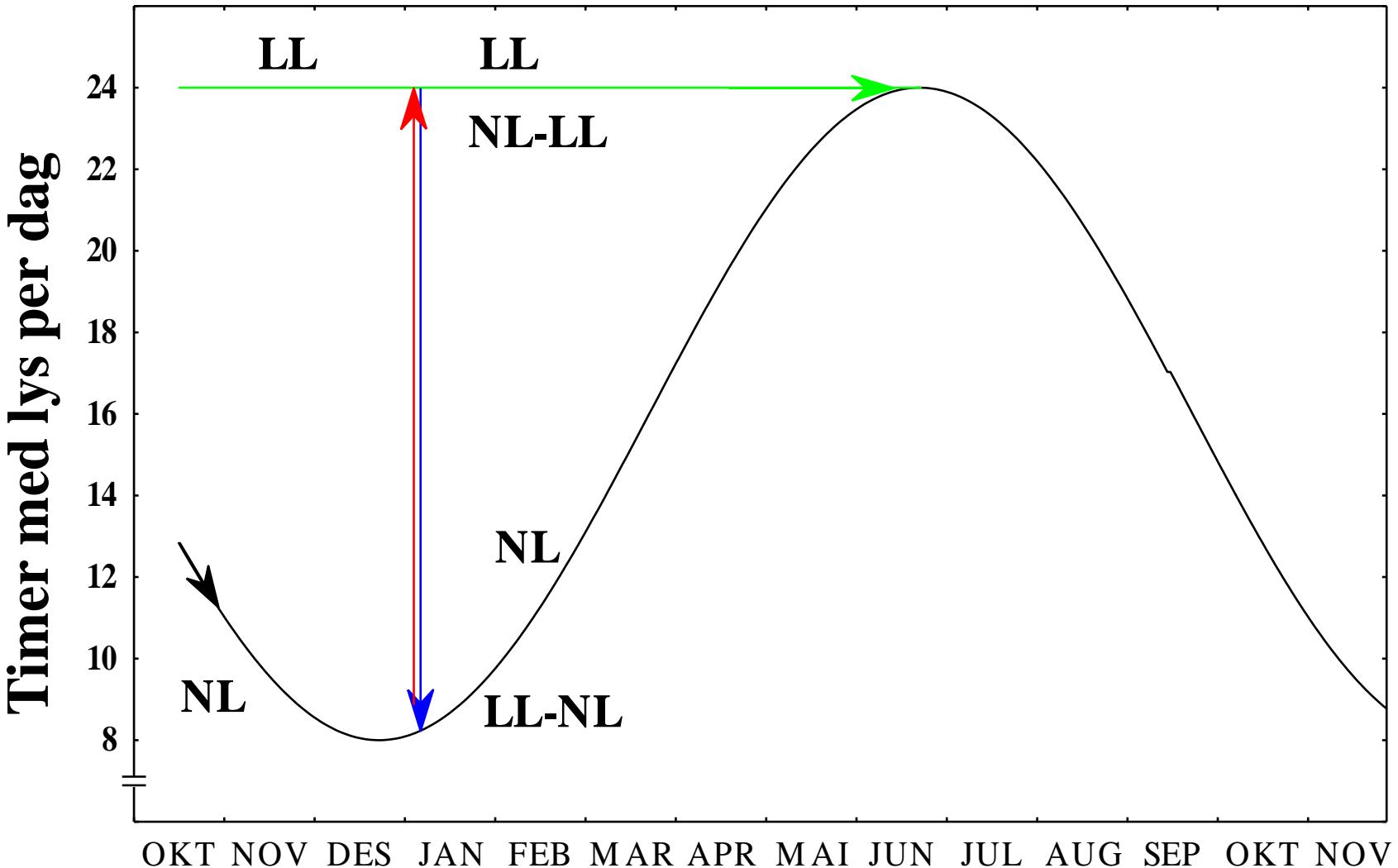
Vektutvikling

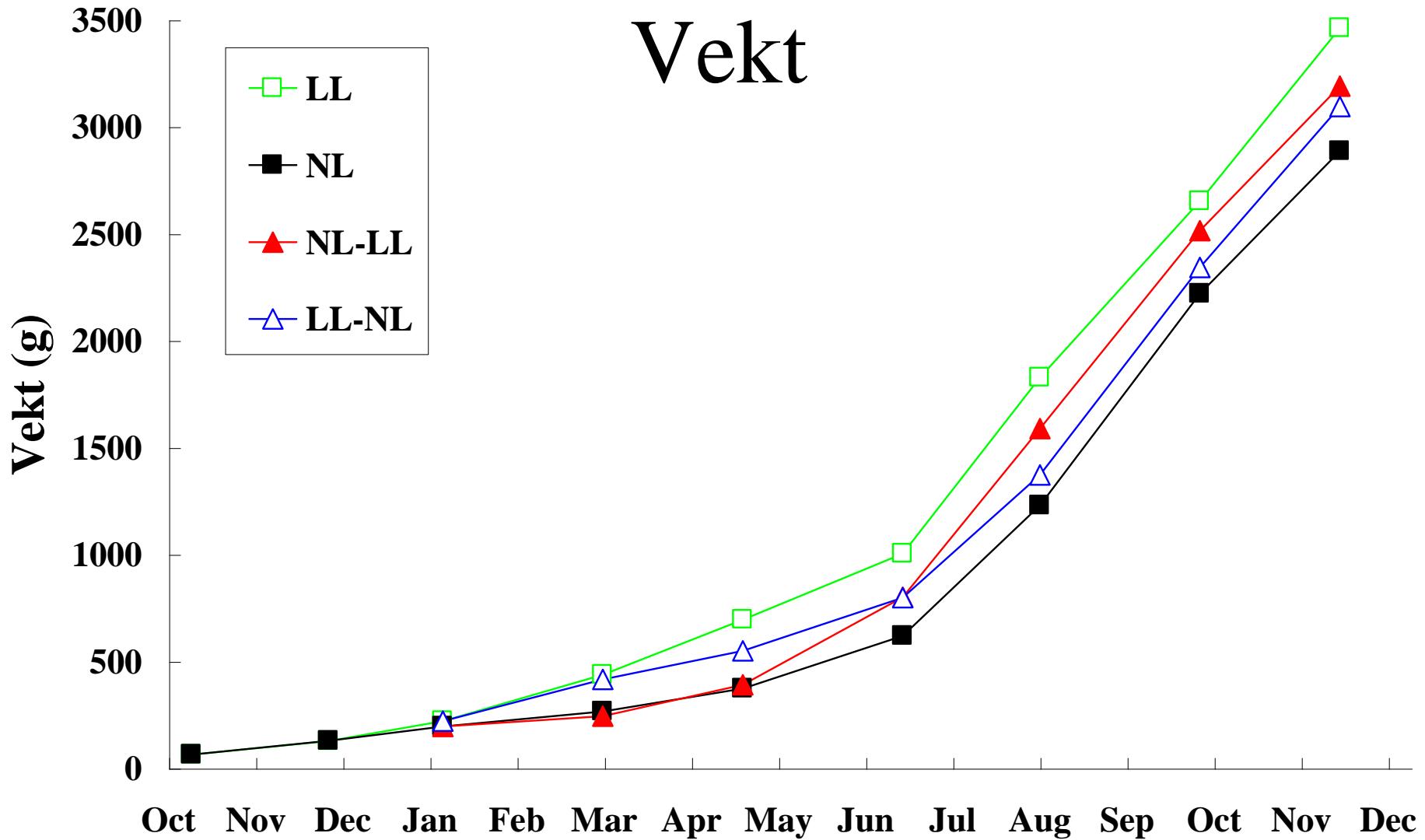
Kondisjonsfaktor

Lysregimer høstmolt

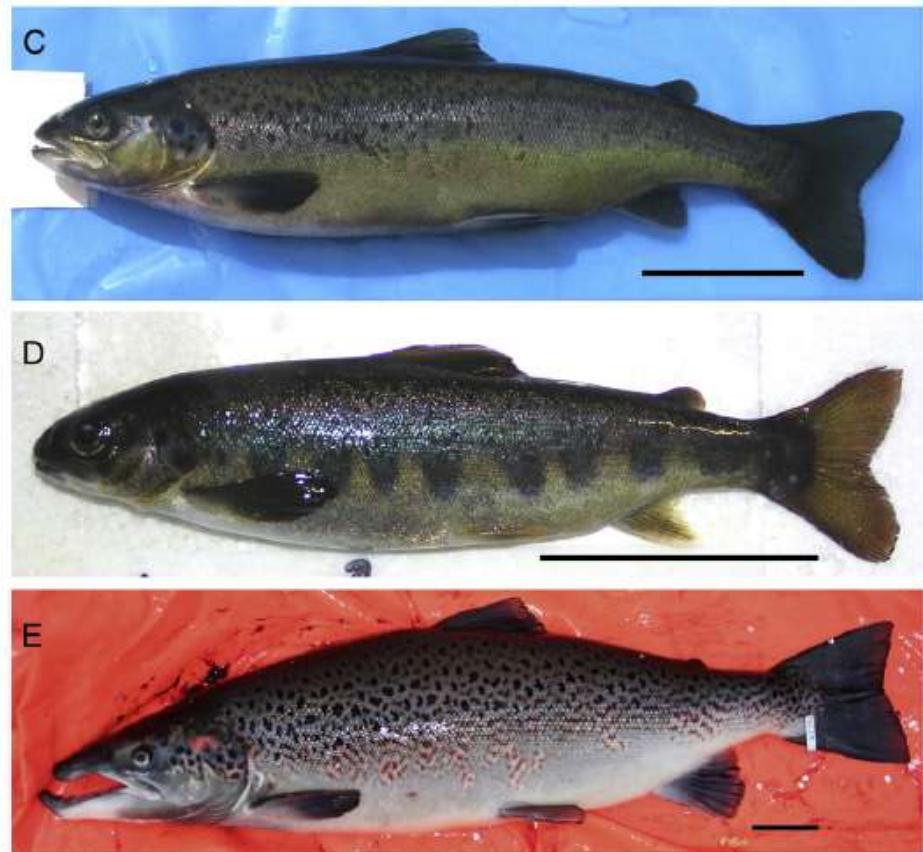
Vekt

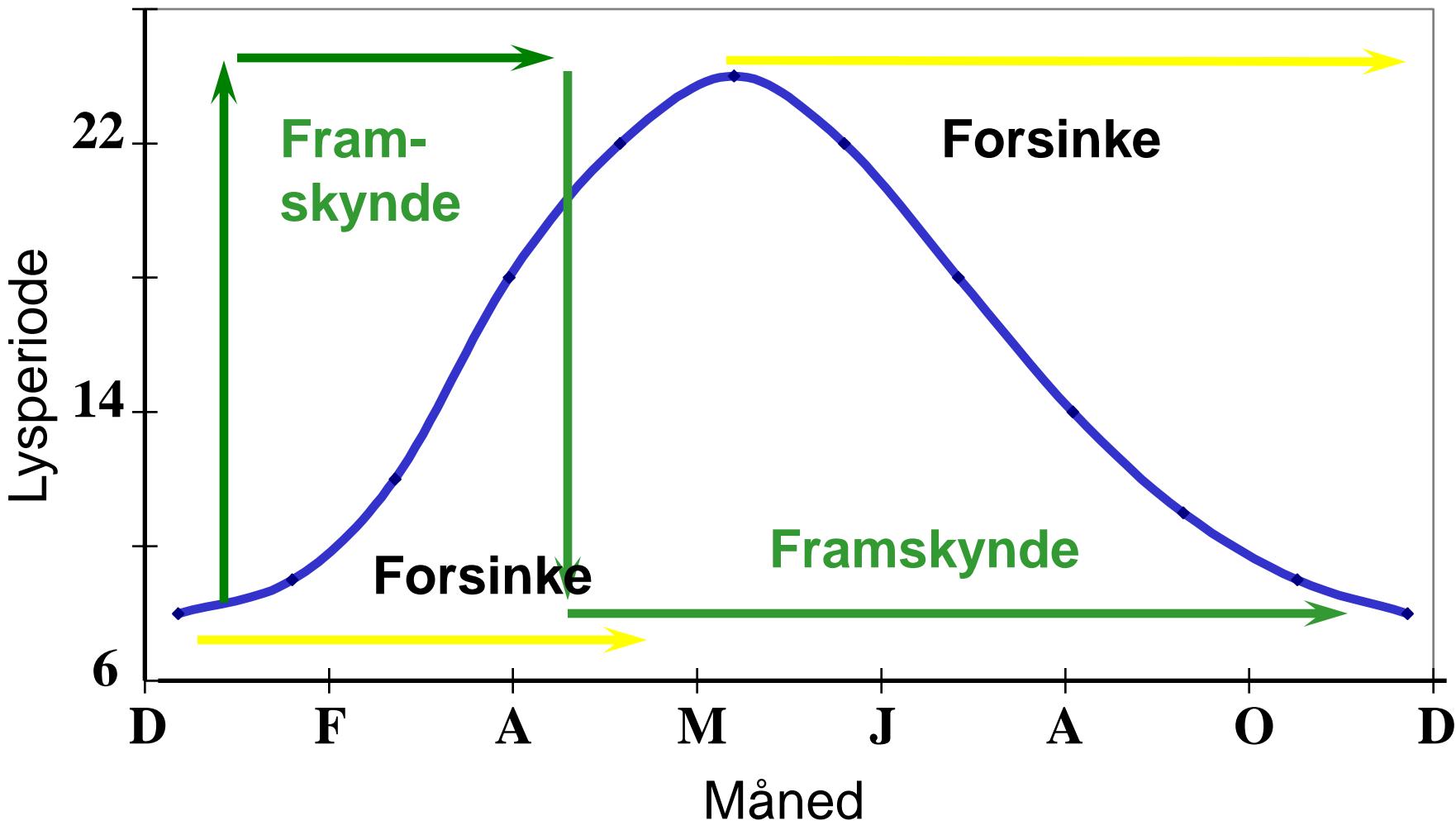
Problem med tidlig modning

- Hovedproblem: tert (som blir moden etter 1,5 år i sjø) – økende problem også på høstmolt?
- Postsmoltmodning kan bli et problem ved storsmolt – lukkede enheter!
- Noen år modningsproblem også på lyssatt fisk (temperatur)
- Tapt vekst fra juni og utover
- Redusert kvalitet (pigmenter, fettnivå mm)
- Begrenser slakte-sesong og -størrelse
- Økt risiko for sykdom og økt dødelighet i sjøvann (typisk 70%)
- Velferdsproblem hvis en holder fisken i sjøvann

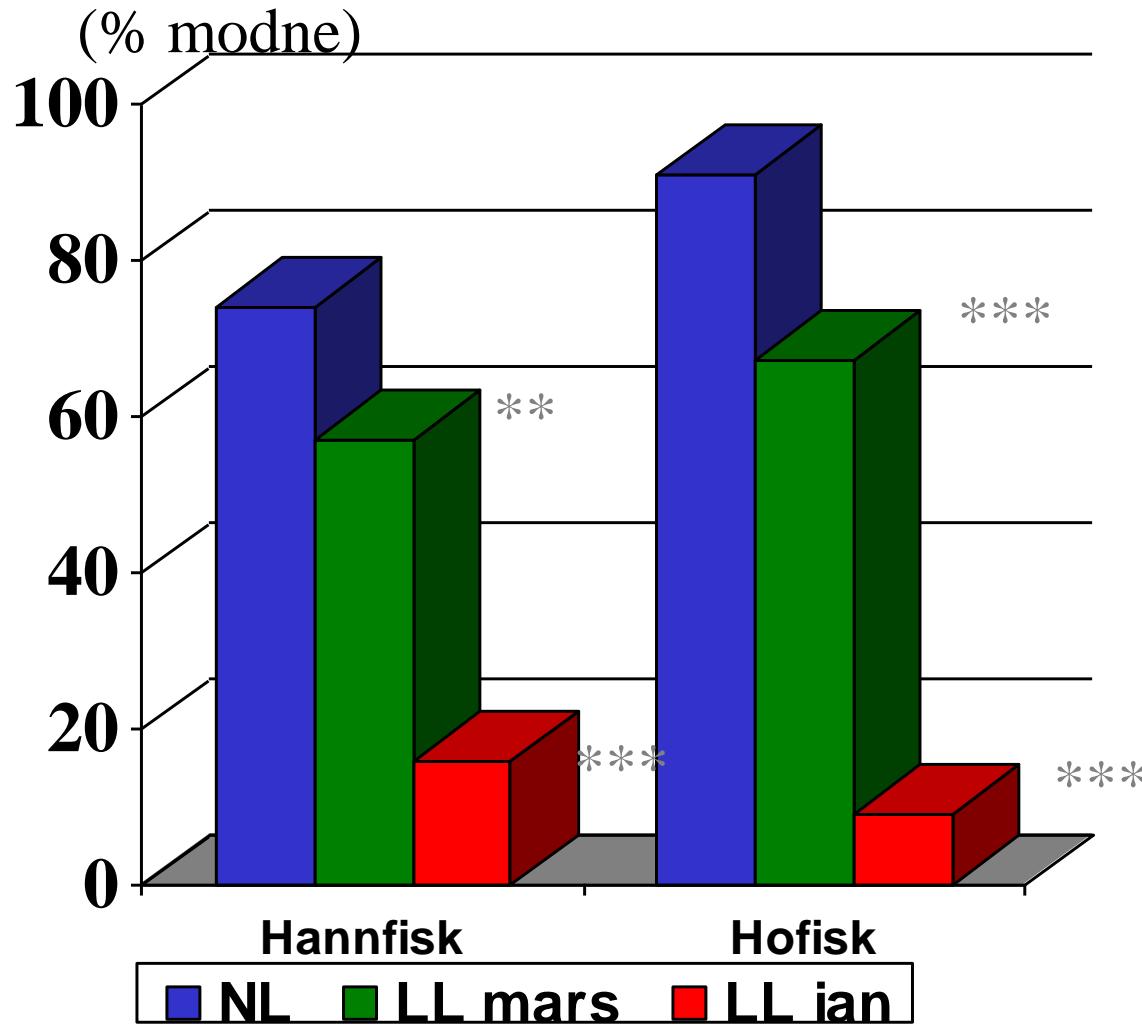

Lysperiode og indre rytmer: styrer tidspunkt for reproduksjon, smoltifisering, og vekst

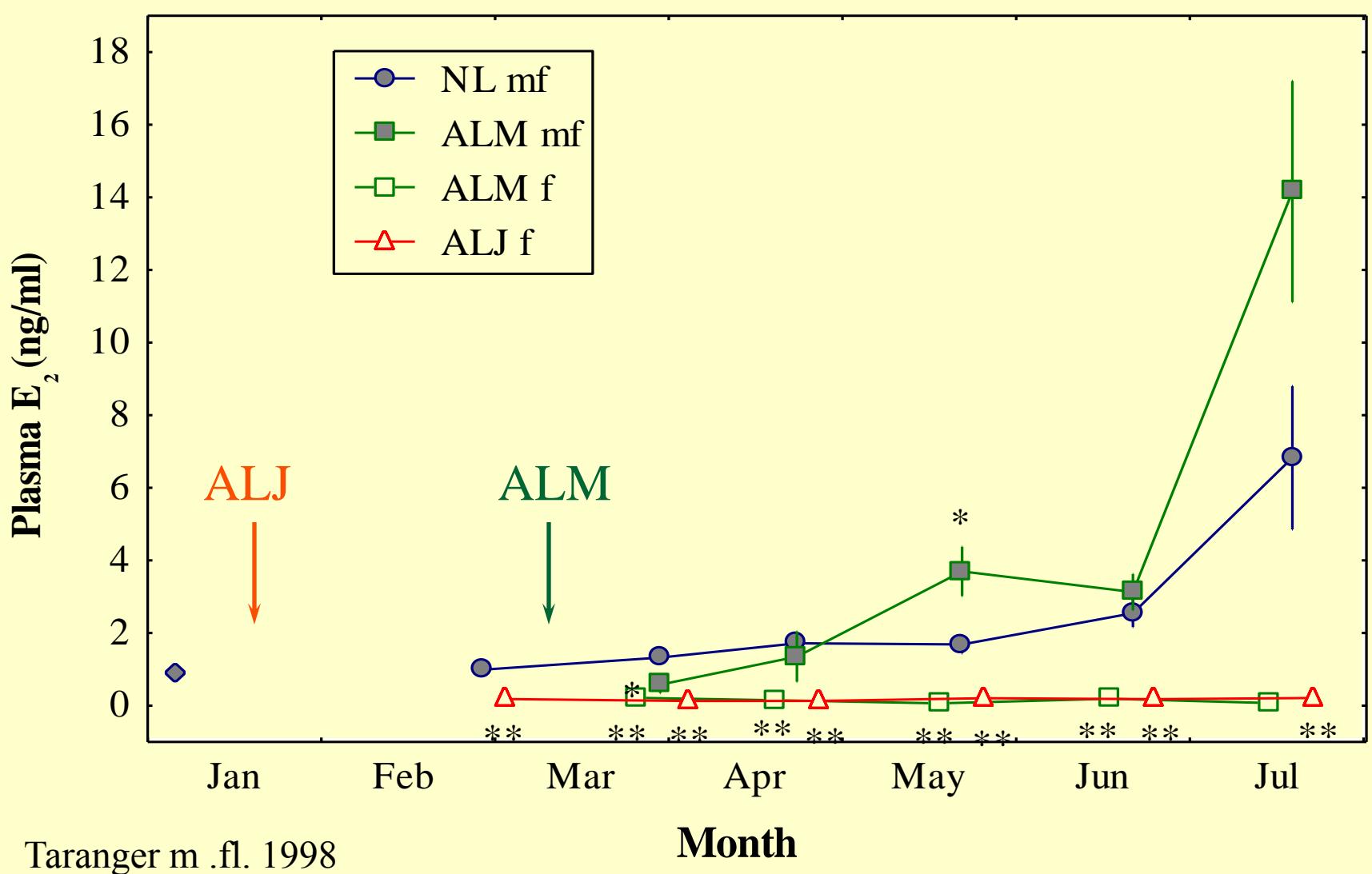
TL kan redusere andel kjønnsmodning

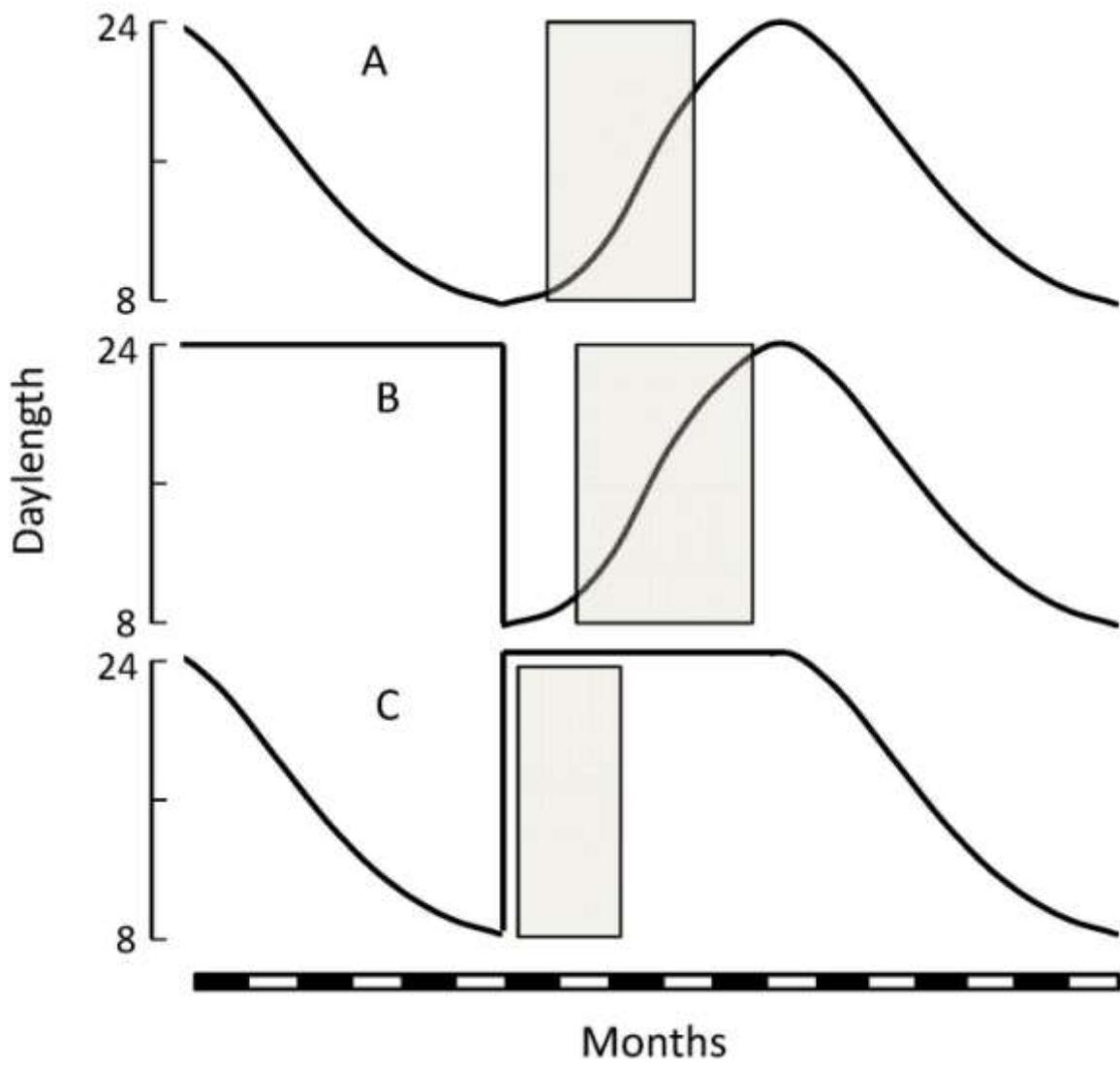

(Taranger m. fl. 1998)

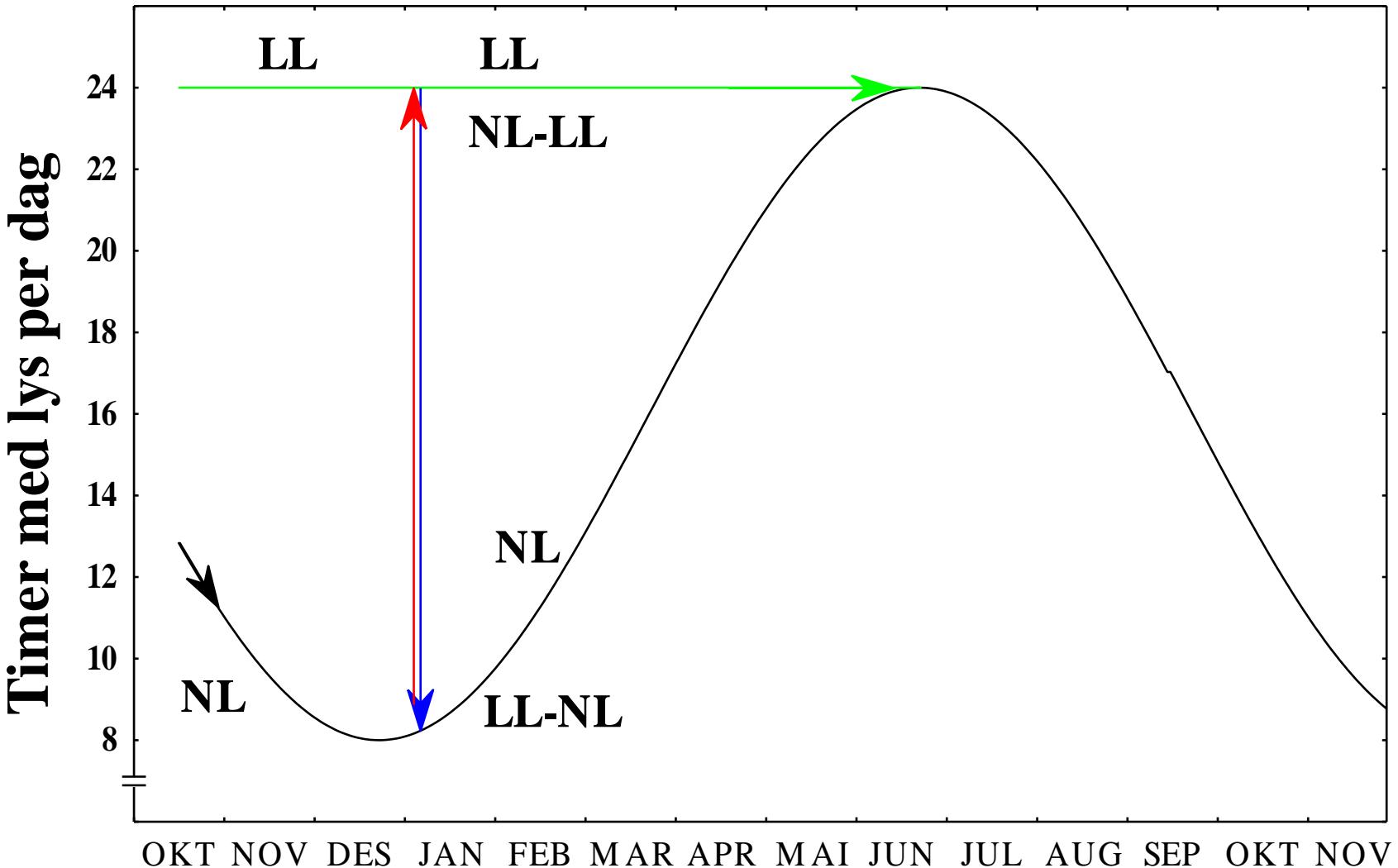

Plasma østradiol (E_2) i hofisk

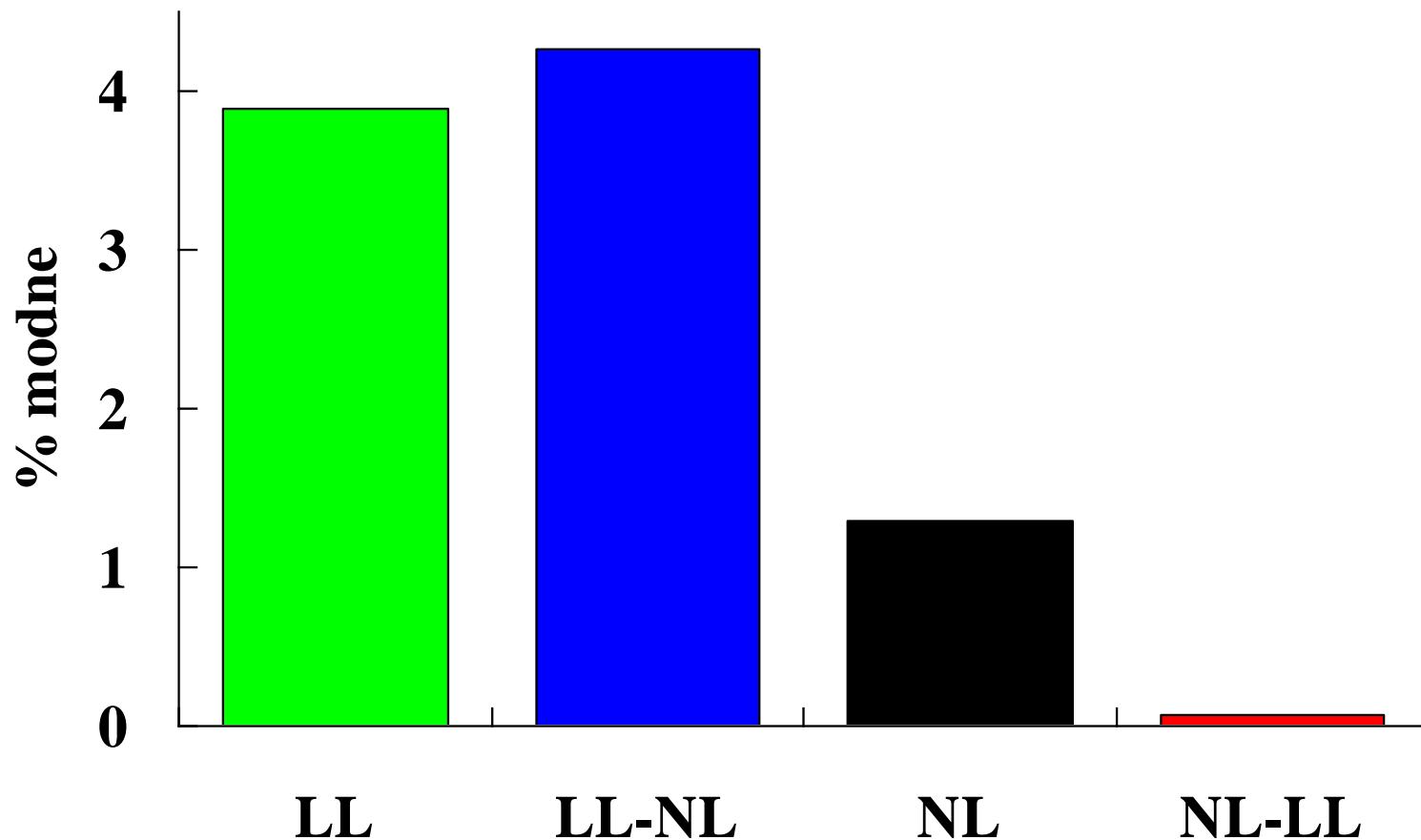

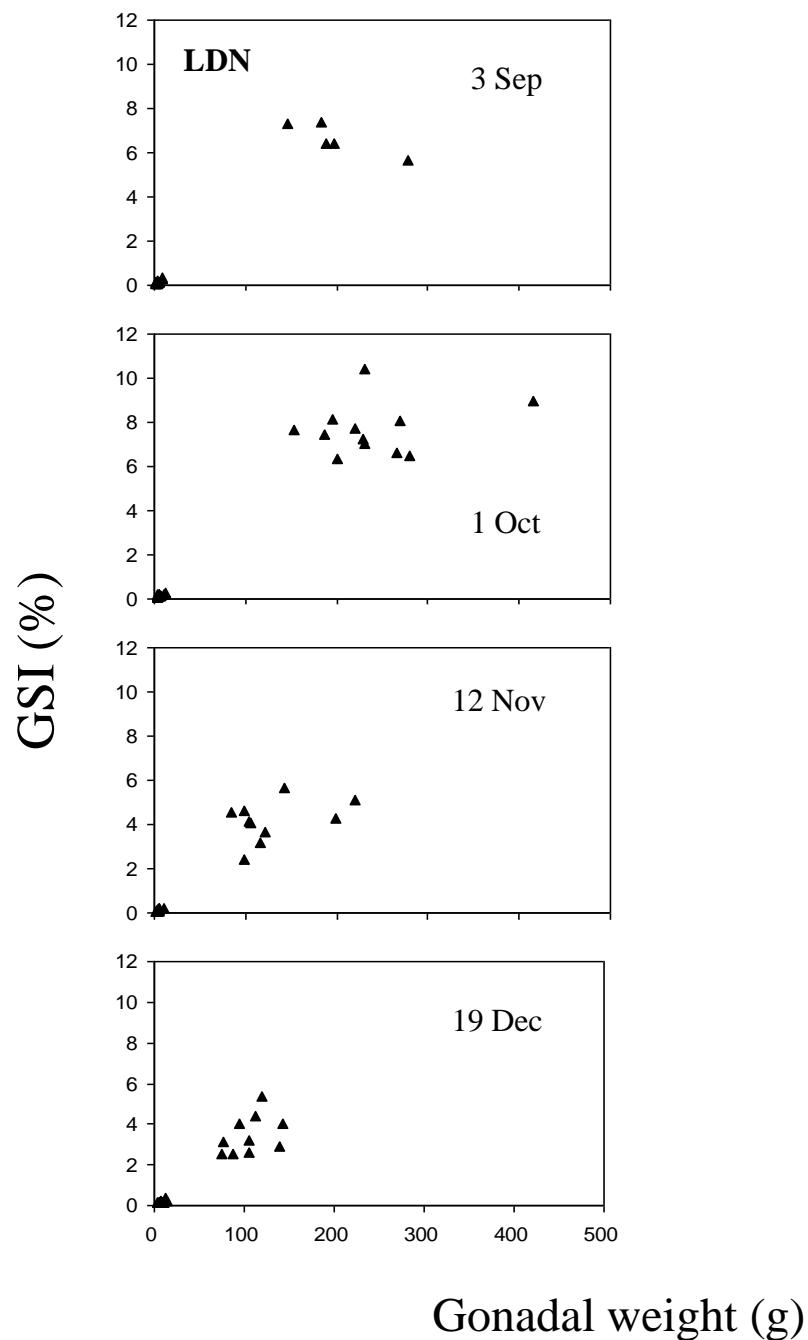

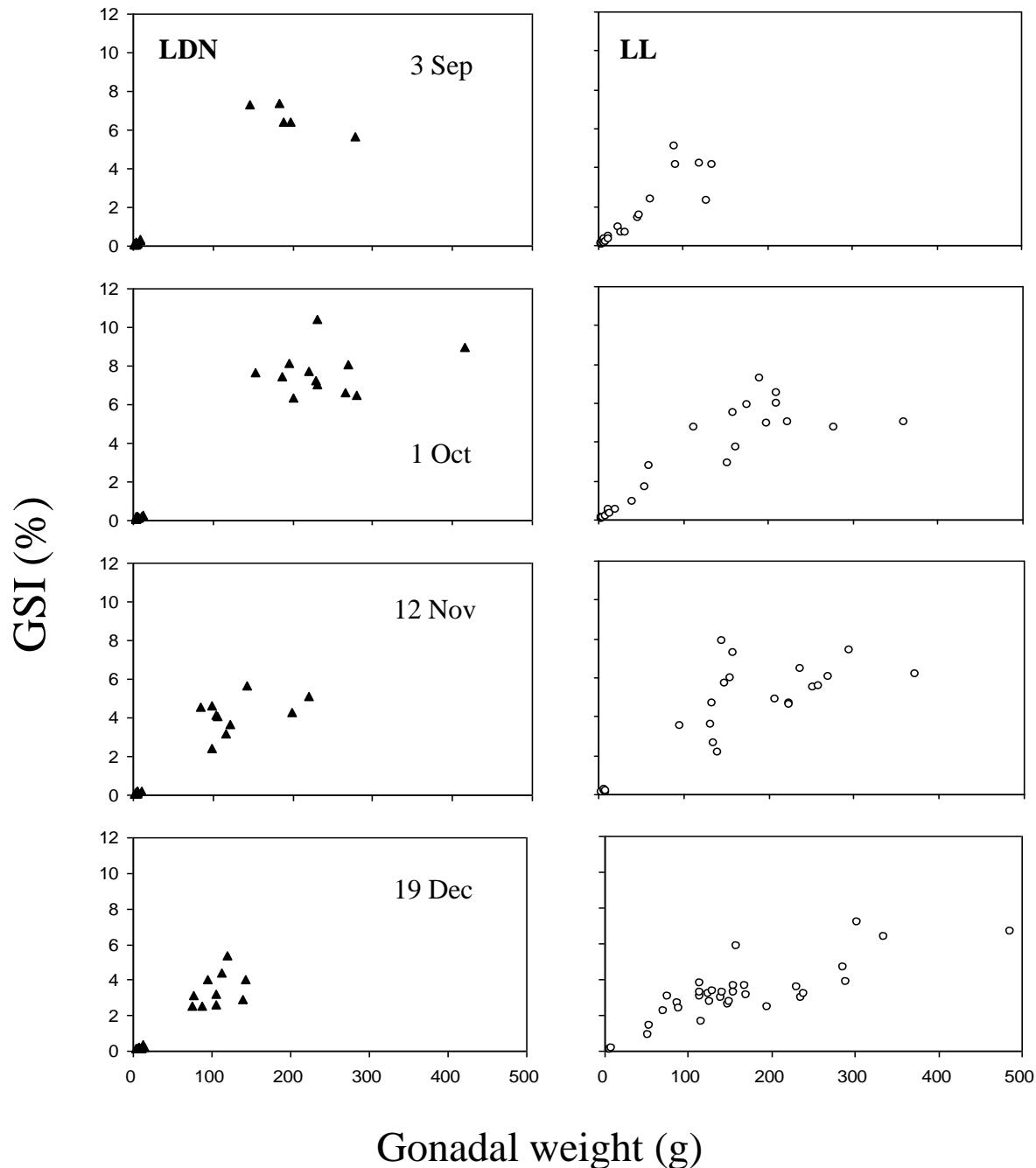
Lysregimer høstmolt

Modningsandel høstmolt

Optimal lysstyring

- Starttidspunkt: 'jan'?
- Sluttidspunkt: mai-jun?
- Modning og vekst?
- Tilpasning til miljøforhold og slaktetid?
 - temperaturprofil
- "Lysintensitet": 2-4 W/m²?
- Lysfarge/lampetype?

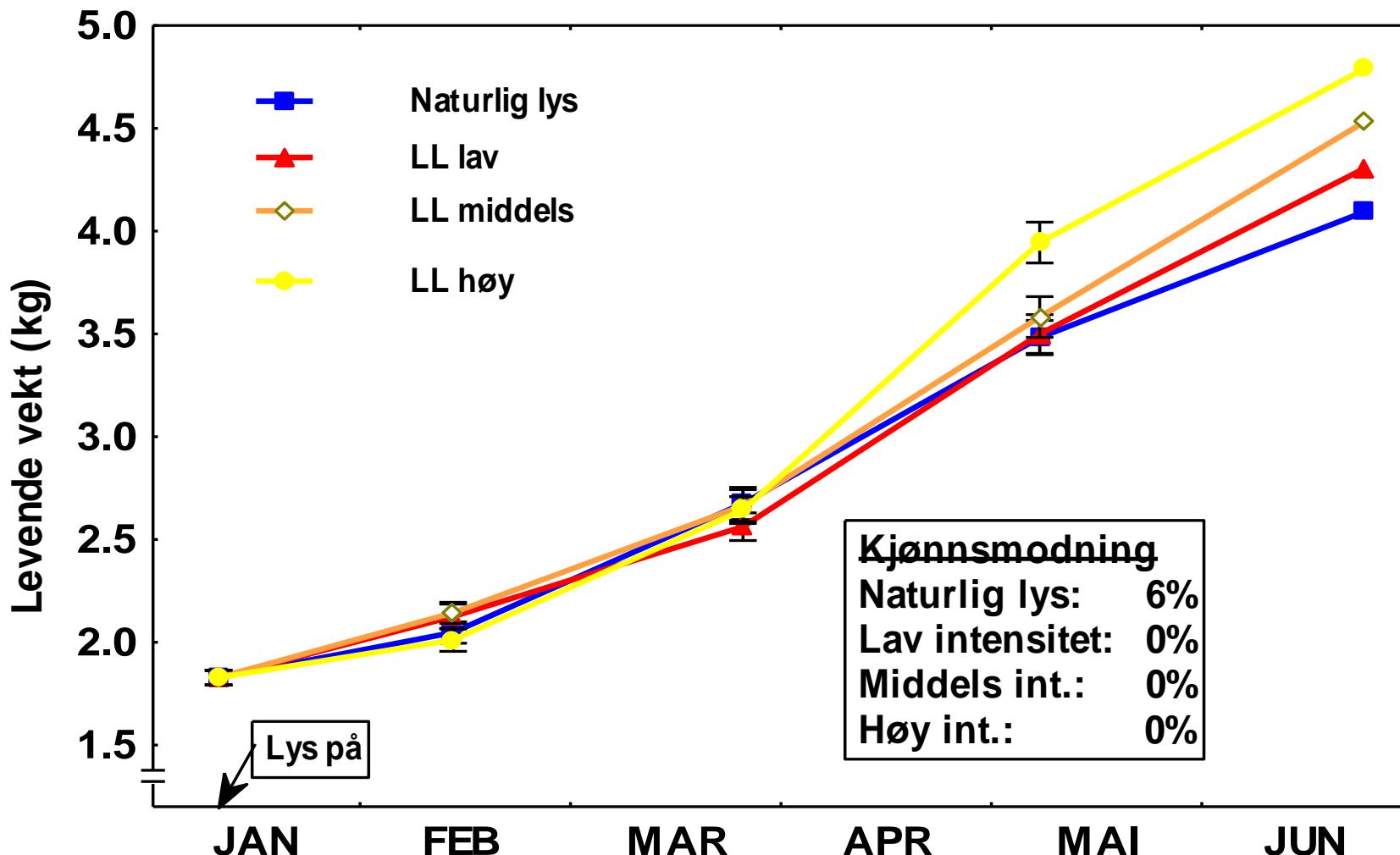
Annet?

- Fisketettheten påvirker intensiteten/irradiansen
- Fiskens adferd/svømmeaktivitet vil påvirke hvor ofte og hvor kraftig den eksponeres
- Lysplassering?

Lysintensitet

Gruppe	KL-HØY	KL-MED	KL-LAV	NL	Dagslys
Wattstyrke	3200	600	280		
Reduksjonsfilter (% red.)		55-0*	88		
Beregnet wattstyrke	3200	270-600*	35		
W/m ² overflate	22,2	1,9-4,1*	0,24		
Illuminans i lux (5m dyp)	340	60	27	0,0	749
Illuminans i lux (10m dyp)	56	17	5	0,1	594
Irradians i Wm ⁻² (5m dyp)	0,749	0,144	0,060	0,000	2,3
Irradians i Wm ⁻² (10m dyp)	0,120	0,037	0,012	0,003	1,6

Effekt av ulik lysintensitet - vårsmolt

Oppedal m. fl. 1997, NFR 107537/120

© Havforskningsinstituttet 2003

Intelliled
400W lamper

modning

LED 100-1	LED 100-3	
MH- 3	LED 100-1	
MH- 1	MH- 2	
LED 50	LED 75	
LED 1	LED 25	
NL 2	NL 3	
	NL 1	

←presenning

2.5

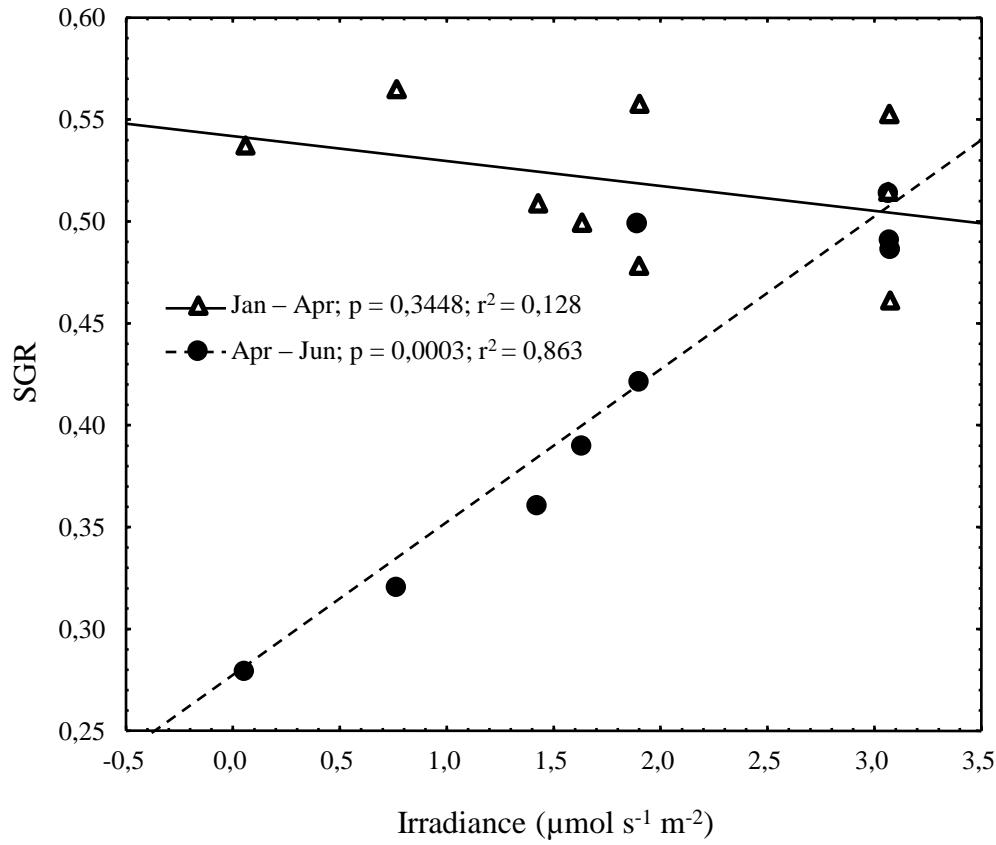
3.6

6.3

5.6

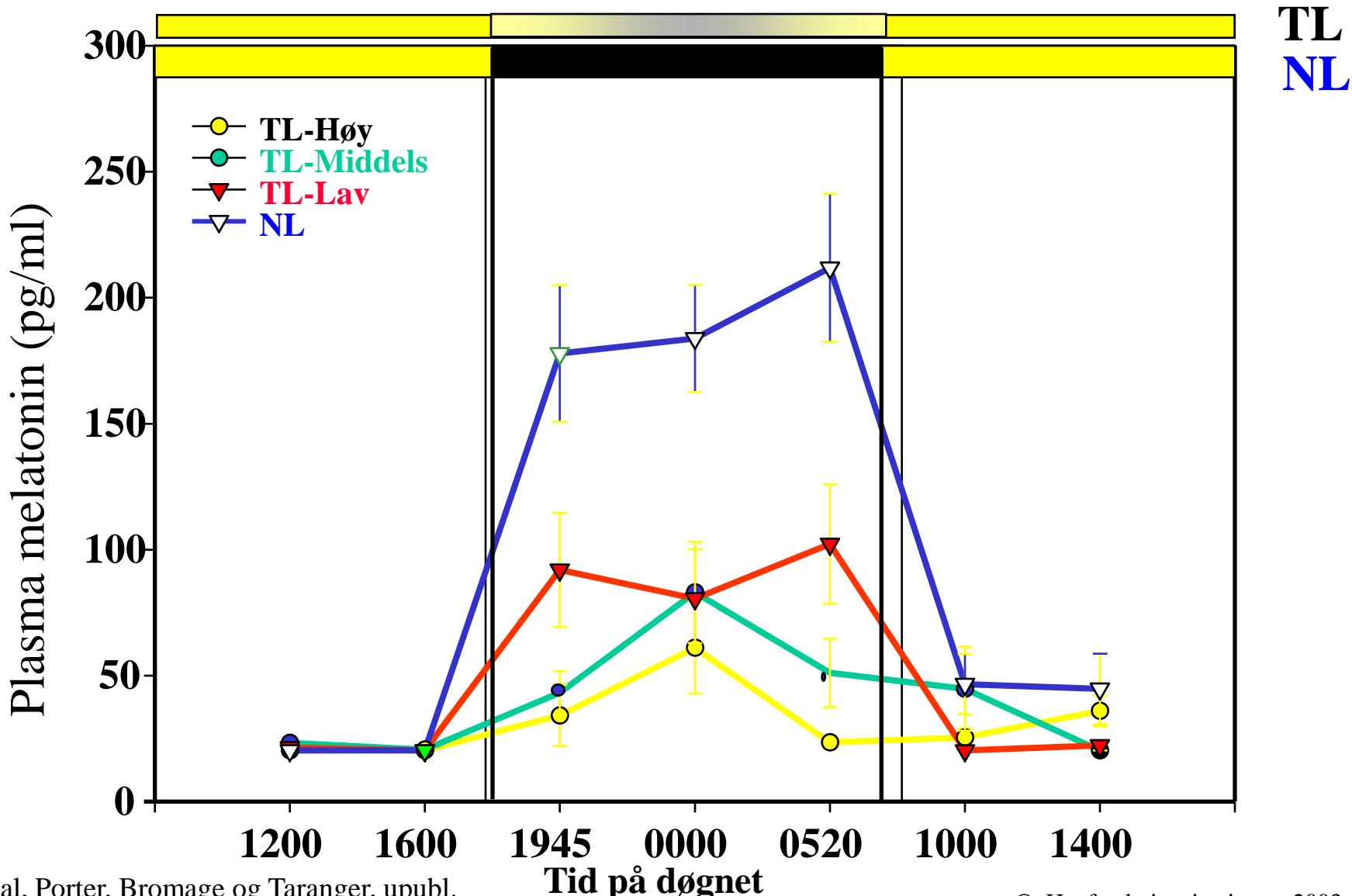
13.7

6 kg

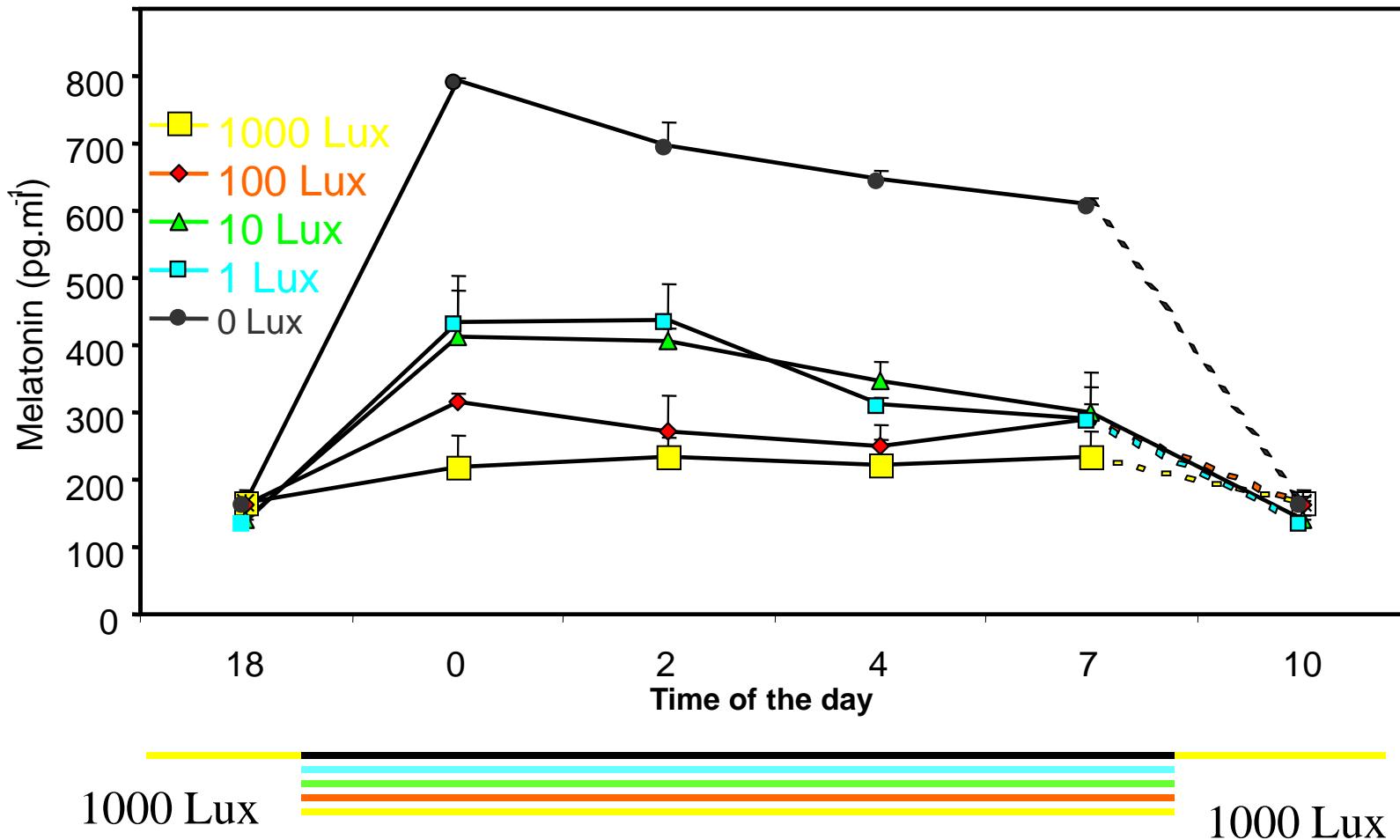

7.3 kg

Melatoninprofil laks i merd med tilleggslys (TL)

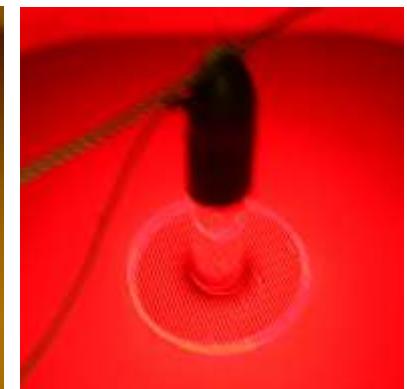
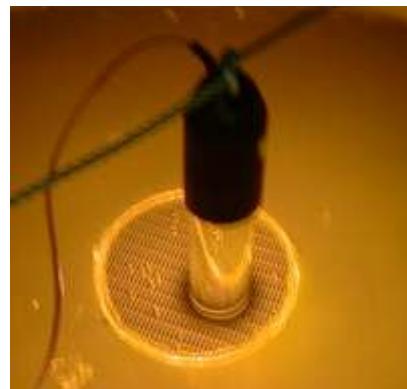
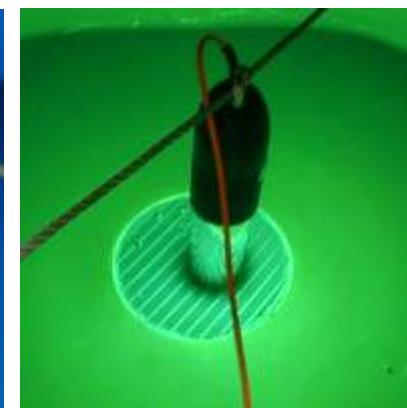
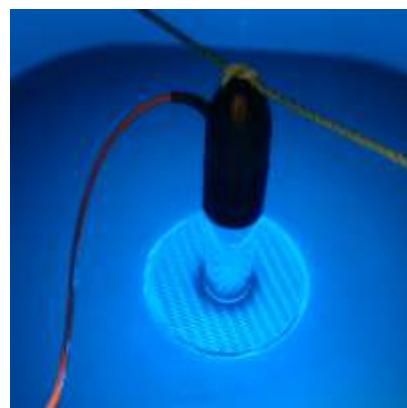
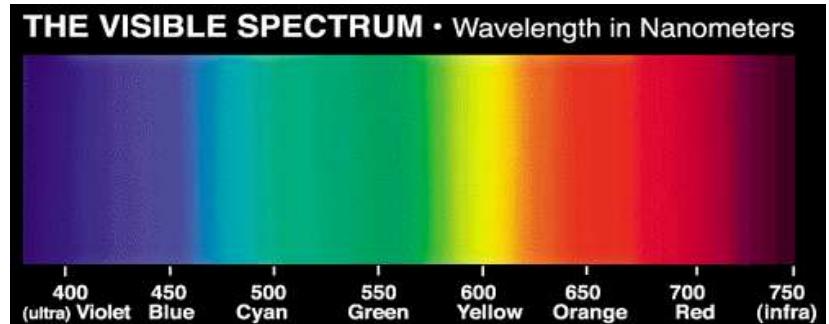

Melatoninprofil hos laks i kar med ulike lysintensiteter

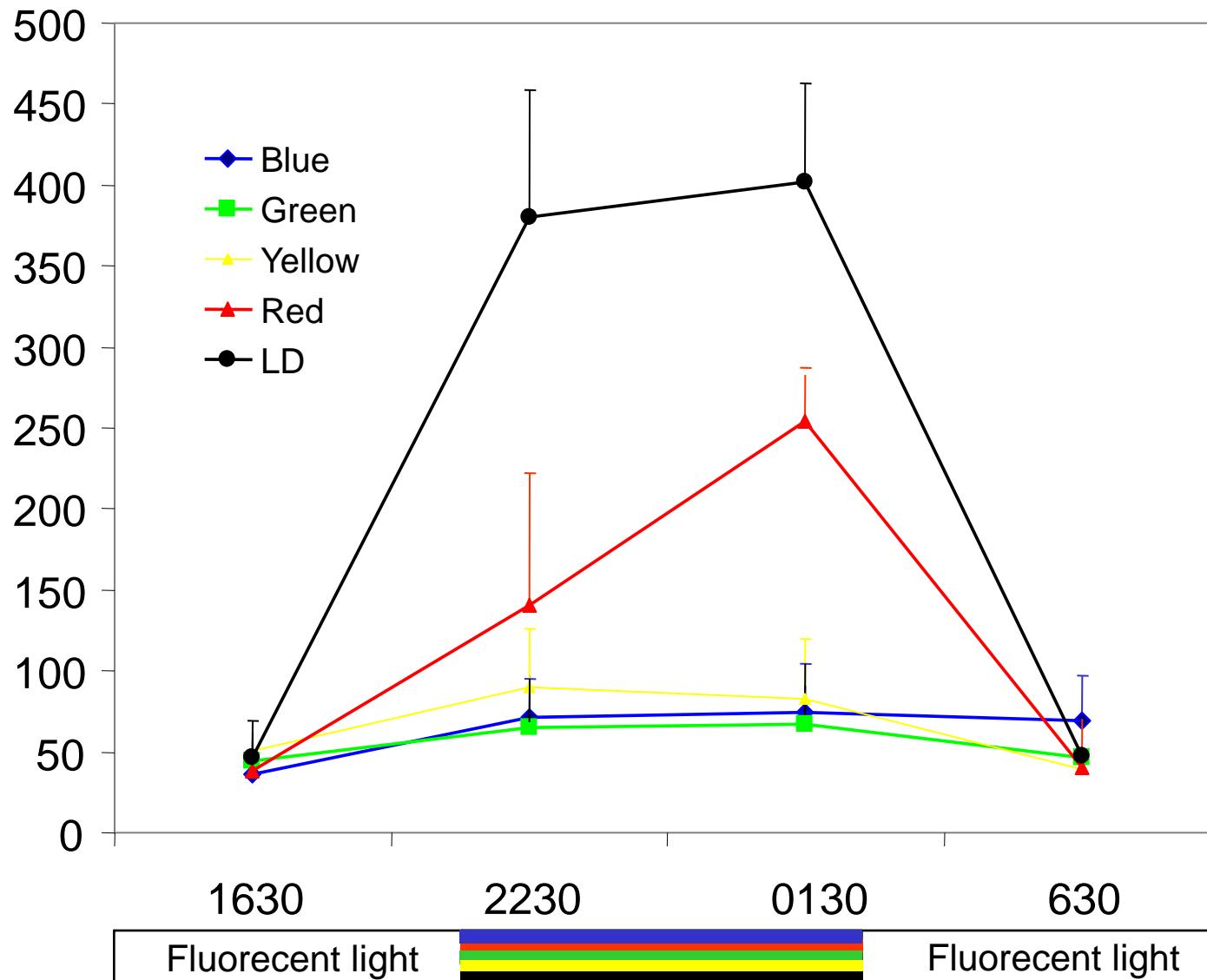

Lysfarge

- Tested blue, green, yellow and red light in tanks
- Blue-green light travels far in seawater
- How do light with short wavelength influence on the melatonin profile?

Melatonin and light colour in salmon

Kjønnsmodning og temperatur?

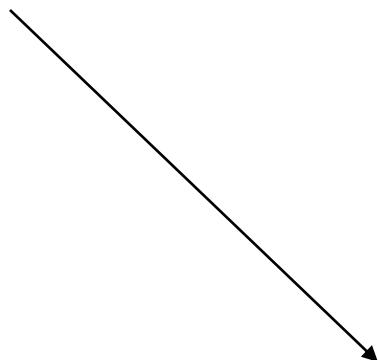
Lukket merd 1993

12 juli

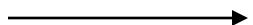
Høstsmolt nov 92
Mai 93 – 0.53 kg
Juni 93 – 0.77 kg

Lukket merd 1993

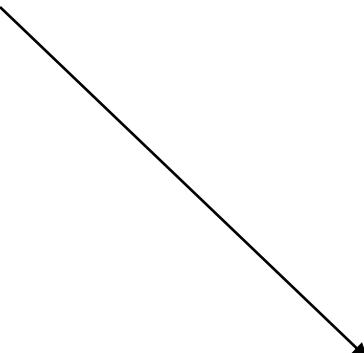
12 juli

7 %
modne
hanner

oktober

Høstsmolt nov 92
Mai 93 – 0.53 kg
Juni 93 – 0.77 kg

85 %
modne
hanner

!! Temperatur evt vekstrate
påvirker modningen

Kontinuerlig lys og høy temperatur øker kjønnsmodningen

Continuous light and elevated temperature can trigger maturation both during and immediately after smoltification in male Atlantic salmon (*Salmo salar*)

Per Gunnar Fjelldal ^{a,*}, Tom Hansen ^a, Tien-sheng Huang ^b

^a Institute of Marine Research (IMR), Matre Research Station, NO-3984 Matredal, Norway

^b National Institute of Nutrition and Seafood Research (NIFES), P. O. Box 2029 Nørlykken, N-5817 Bergen, Norway

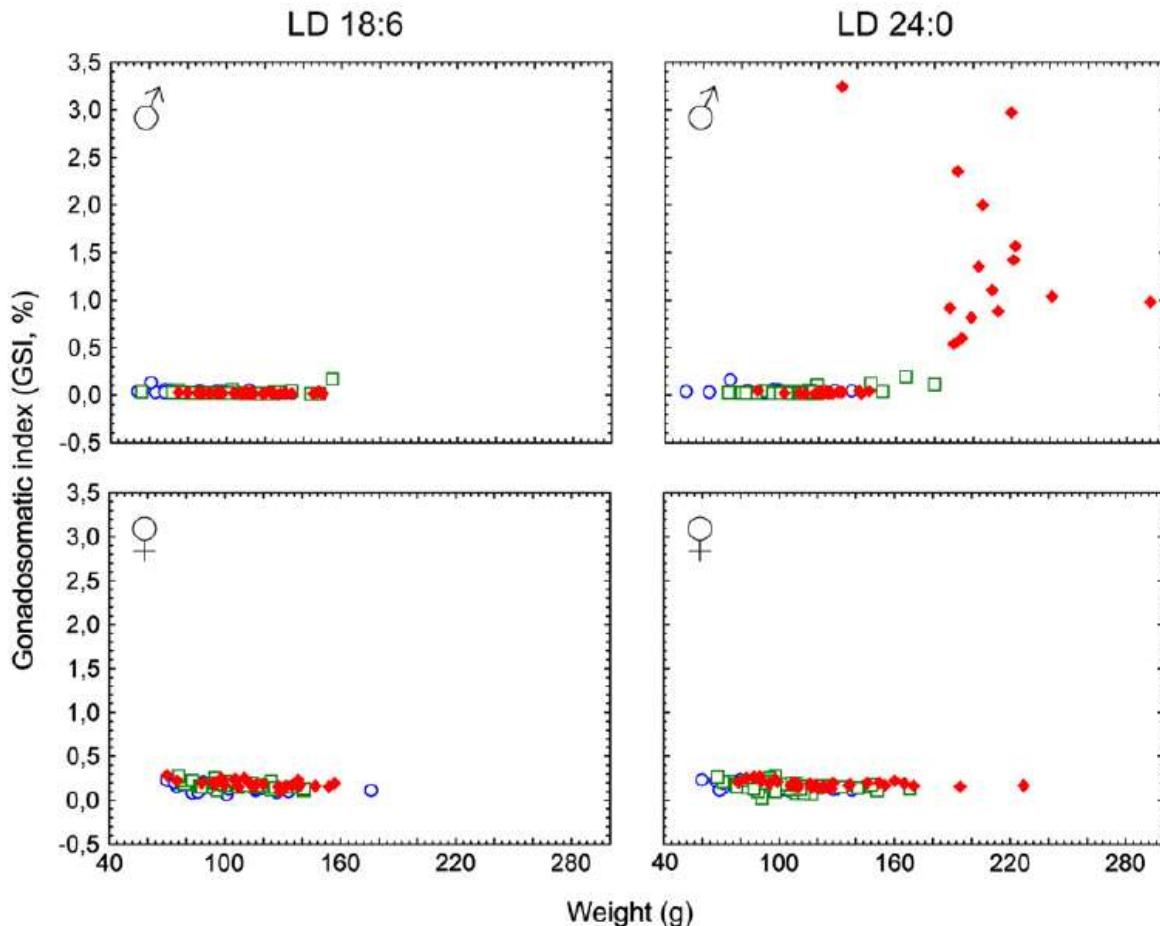

Fig. 1. GSI plotted against body weight on 14 January (exp. 1) in Atlantic salmon smolts subjected to 5 (blue circle), 10 (green square) or 16 °C (red diamond) at LD 18:6 or LD 24:0 for six weeks (01 December 2008 to 14 January 2009). The fish had been reared at LD12:12 until start of the experiment on 01 December.